

Analiză privind **politicile de mediu și sustenabilitate de la nivelul instituțiilor de învățământ superior din România**

Proiect derulat de:

Cu sprijinul:

Prezentul material a fost redactat în cadrul proiectului „*Creșterea capacității organizațiilor studențești de a fi stakeholderi activi ai societății civile*”, derulat de Alianța Națională a Organizațiilor Studențești din România (ANOSR), cu sprijinul financiar Active Citizens Fund România, program finanțat de Islanda, Liechtenstein și Norvegia prin Granturile SEE 2014-2021. Conținutul acestui material nu reprezintă în mod necesar poziția oficială a Granturilor SEE și Norvegiene 2014-2021.

Editor: Alianța Națională a Organizațiilor Studențești din România (ANOSR)

Materialul a fost realizat cu sprijinul Asociației Act for Tomorrow.

Publicat în ianuarie 2024, pe www.anosr.ro/fdsc.

Cuprins

I. Introducere.....	3
II. Context.....	4
II. I. Context internațional și european.....	4
II. II. Context național.....	4
III. Conceptul de universitate sustenabilă.....	6
III.II. Tranziția către o universitate sustenabilă.....	6
III. III. Exemple de universități sustenabile.....	8
IV. Situația actuală privind sustenabilitatea universităților din România.....	11
IV.I. Existența unei strategii de dezvoltare durabilă/sustenabilitate.....	11
IV.II. Existența unor rapoarte periodice privind dezvoltarea durabilă a instituției.....	11
IV.III. Existența unei structuri responsabile de activitățile de dezvoltare durabilă.....	12
IV.IV. Demersuri pentru utilizarea materialelor sustenabile.....	12
IV.V. Măsuri și politici pentru facilitarea tranziției la energie verde.....	13
IV.VI. Politici pentru reducerea consumului de hârtie prin instrumente de digitalizare.....	13
IV.VII. Spații amenajate pentru parcare bicicletelor.....	13
IV.VIII. Spații verzi în campusuri.....	14
IV.IX. Acțiuni de plantare.....	14
IV.X. Campanii de informare.....	15
IV.XI. Diseminarea de mesaje informative în legătură cu dezvoltarea unui comportament responsabil de mediu.....	15
IV.XII. Acțiuni de voluntariat.....	16
IV.XIII. Desfășurarea unor sesiuni informativ-educative cu caracter non-formal.....	16
IV.XIV. Procesul de colectare a deșeurilor la nivelul facultăților.....	17
IV.XV. Procesul de colectare a deșeurilor la nivelul campusului și al căminelor.....	17
IV.XVI. Proiecte de cercetare cu privire la soluții inovatoare de mediu.....	18
V. Topul Universităților Verzi.....	19
V.I. Limite metodologice.....	19
V.II. Topul Universităților Verzi 2023.....	21
VI. Concluzii.....	22
VII. Recomandări.....	24
VII.I. Recomandări pentru factorii de decizie de la nivel național.....	24
VII.II. Recomandări pentru instituțiile de învățământ superior.....	24
VIII. Bibliografie.....	28
Anexa 1.....	29
Solicitare transmisă în baza Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informații de interes public către instituțiile de învățământ superior de stat.....	29
Anexa 2.....	32
Anexa 3.....	33
Anexa 4.....	37

I. Introducere

Prezentul document reprezintă un raport de cercetare cu privire la politicile și măsurile de sustenabilitate existente la nivelul instituțiilor de învățământ superior din România. Scopul cercetării este de a realiza o analiză comprehensivă asupra politicilor implementate și demersurilor realizate de universitățile de stat din țară pentru a contribui la minimizarea impactului instituțiilor de învățământ superior asupra mediului și la asumarea unui rol activ în educare și inovare, atât de necesare în lupta împotriva schimbărilor climatice.

Materialul conține o serie de analize statistice cu privire la facilitățile de care aceste instituții dispun în ceea ce privește politicile și măsurile de mediu și sustenabilitate, un set de recomandări, atât pentru instituțiile de învățământ superior, cât și pentru actorii relevanți de la nivel central, precum și un top al universităților verzi din România, alcătuit în funcție de gradul de dezvoltare și implementare a politicilor verzi la nivelul instituției. Pentru realizarea clasamentului a fost elaborată o metodologie de evaluare care are la bază criteriile extrase din recomandările și modelele de bună practică de la nivel european și internațional. Este important de menționat faptul că, la momentul actual, în România nu există nicio altă cercetare care să vizeze acest subiect specific, astfel că metodologia (regăsită în Anexa 4) reprezintă un prim-pas în măsurarea eforturilor realizate de universități la nivelul politicilor de mediu și sustenabilitate, putând fi considerată un instrument pilot de cercetare pentru această temă. Din acest considerent, prezenta analiză explorează majoritar aspecte cu privire la politicile verzi și dimensiunea de mediu a sustenabilității, însă fără a reduce în vreun fel importanța particularităților perspectivei sociale și economice a sustenabilității.

Pentru a avea o viziune clară asupra situațiilor statistice în acest domeniu, pentru a putea realiza propuneri relevante și pentru a elabora clasamentul, conținutul analizei este fundamentat pe informațiile colectate de Alianța Națională a Organizațiilor Studentești din România prin intermediul a 52 de solicitări transmise în baza Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informații de interes public către instituțiile de învățământ superior de stat (*modelul adresei poate fi regăsit în Anexa 1*). Deși adresele au fost trimise universităților încă din data de 26.09.2023, **până la momentul finalizării analizei, respectiv 23.01.2024, 16 dintre acestea (menționate în Anexa 2) nu au răspuns, depășind semnificativ termenul legal în care ar fi trebuit să furnizeze informațiile respective. Așadar, analiza este realizată fără a lua în considerare măsurile, mecanismele, resursele sau acțiunile de care aceste instituții ar putea dispune, de asemenea, nefiind incluse în Clasamentul Universităților Verzi.** Acest considerent reprezintă în fapt una dintre limitările cercetării, alături de realitatea că toate statisticile concepute, inclusiv clasamentul, sunt formulate în baza răspunsurilor acordate de instituții, existând astfel posibilitatea ca unele universități să nu fi furnizat informații cu privire la toate facilitățile de care dispun, influențând atât rezultatele statistice, cât și clasamentul.

Prin urmare, **încurajăm instituțiile de învățământ superior să trimită completări cu privire la informațiile transmise, în cazul în care consideră că anumite informații au fost omise în răspunsul transmis inițial la cerere, urmând ca ANOSR să lanseze ulterior un nou raport de cercetare care să cuprindă date de la toate instituțiile furnizoare de învățământ superior de stat.**

II. Context

II. I. Context internațional și european

La nivel internațional, conceptul de sustenabilitate și dezvoltare durabilă a devenit din ce în ce mai proeminent în ultimele două decade, fiind regăsit constant în discursurile factorilor de decizie și în politicile adoptate la nivelul organismelor internaționale și multinaționale. Astfel, principiul „*dezvoltării care satisface nevoile prezentului fără a compromite capacitatea generațiilor viitoare de a-și satisface propriile nevoi*” [1], prezentat pentru prima dată în Raportul Brundtland din 1987 al Comisiei mondiale pentru mediu și dezvoltare, devine din ce în ce mai important în ceea ce privește organizarea și guvernarea atât a statelor și entităților publice, cât și a entităților civile. Importanța acordată acestui subiect a continuat să crească pe parcursul anilor, până când în 2015, Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite (ONU), prezentă la Summit-ului ONU pentru Dezvoltare Durabilă, a adoptat Rezoluția A/RES/70/1 cu privire la Agenda pentru Dezvoltare Sustenabilă 2030, ce constă în asumarea unui plan de acțiune global ce cuprinde 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă care ar trebui îndeplinite până în anul 2030. Prin urmare, cele 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă (ODD) constituie astfel fundația pentru marea majoritate a strategiilor de dezvoltare pe termen lung a entităților supranaționale și naționale din cadrul sistemului internațional.

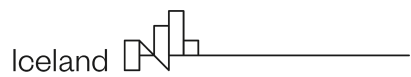
Uniunea Europeană (UE), în calitate de partener esențial al ONU, și-a acordat angajamentul de a susține și promova în rândul statelor membre cele 17 ODD. În acest context, Comisia Europeană și-a asumat să îndeplinească obiectivele de dezvoltare durabilă pentru 2030, lansând în 2016 Comunicatul „*Pașii următori pentru un viitor european durabil*”, ce confirmă integrarea obiectivelor de dezvoltare durabilă în cadrul politicii europene și în prioritățile actuale ale Comisiei Europene, urmând ca în anul 2017 să fie adoptat documentul politic asumat de statele membre ale UE privind implementarea Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă „*Un viitor durabil al Europei: răspunsul UE la Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă*”. Aceste demersuri au creat de fapt contextul pentru dezvoltarea unor inițiative precum European Green Deal și The 8th Environment Action Programme (8EAP), care reiterează în fapt viziunea pe termen lung a Uniunii Europene cu privire la tranziția verde și dezvoltarea unui mediu cu adevărat sustenabil.

II. II. Context național

România, în calitate de stat membru al ONU și UE, și-a exprimat adevărată adeziunea la cele 17 ODD ale Agendei 2030, adoptând în anul 2018, prin Hotărârea Guvernului nr. 877/2018, Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030, stabilind astfel cadrul național pentru susținerea Agendei 2030 și implementarea setului de 17 ODD. În ceea ce privește monitorizarea implementării acestor obiective, a fost înființat un Comitet Interdepartamental pentru Dezvoltare Durabilă, format din membri ai Guvernului României și aflat sub președinția prim-ministrului.

În cadrul strategiei, precum și în obiectivele Agendei 2030, educația și, implicit, organizarea sistemului de învățământ au un rol esențial în funcționarea adecvată a unei societăți durabile și în asigurarea unui viitor sustenabil. Așadar, o mare parte dintre obiectivele asumate prin Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030 sunt integrate și în cadrul altor documente cu viziune strategică pentru dezvoltarea sistemului de învățământ din România, precum Proiectul „*România Educată*”.

Cu toate acestea, sesizăm faptul că țintele stabilite privind integrarea politicilor dezvoltării durabile și sustenabile în sistemul educațional românesc vizează preponderent sistemul de învățământ preuniversitar. De exemplu, având la bază proiectul „*România Educată*”, prin intermediul Hotărârii Guvernului nr. 59/2023 a fost adoptată Strategia națională privind educația pentru mediu și schimbări climatice 2023-2030, reprezentând un act normativ adresat exclusiv învățământului preuniversitar, ce are la bază stabilirea unor direcții de acțiune, formate din măsuri și obiective specifice, cu privire la implementarea unui program educațional pentru climă și mediu, identificarea de soluții pentru resursele educaționale, dezvoltarea infrastructurii pentru a crea școli sustenabile și formarea și stimularea resursei umane implicate în predare/transmitere de informații pentru educația privind schimbările climatice și mediu. Având în vedere aceste considerente, evidențiem faptul că sistemul de

Iceland

Liechtenstein

Norway

Active

citizens fund

Învățământ superior românesc nu beneficiază de astfel de acte normative menite să ofere instituțiilor de învățământ superior atât o viziune strategică și comprehensivă asupra politicilor sustenabile, cât și o serie de asumări din partea factorilor de decizie de la nivel național cu privire la implementarea unor măsuri specifice pentru stimularea și sprijinirea acestora în procesul de elaborare a politicilor destinate să asigure un cadru de dezvoltare durabilă a instituției.

III. Conceptul de universitate sustenabilă

Instituțiile de învățământ superior au reprezentat dintotdeauna actori-cheie în procesul de creare a unui mediu sustenabil în comunitățile locale, atât prin prisma rolului acestora de a facilita diseminarea de informații și cunoștințe prin intermediul educației și cercetării, cât și prin implicarea efectivă a membrilor comunității universitare în demersuri la nivel local, cu scopul de a asigura un cadru de dezvoltare durabilă. Conform literaturii de specialitate, problema universităților durabile a crescut în importanță în ultimul deceniu, societatea având în general așteptarea ca acestea să nu faciliteze doar transmiterea de cunoștințe cu privire la sustenabilitate, ci să acționeze ca actori sustenabili [2].

Importanța educației într-un sistem internațional aflat într-o continuă schimbare devine tot mai evidentă pentru marea majoritate a stakeholderilor de la nivelul statelor lumii. Într-un context în care relațiile de interdependență dintre state se intensifică din ce în ce mai mult, impactul schimbărilor climatice devine tot mai intens asupra modului de viață a populației, iar efectele supraexploatării resurselor naturale încep să fie din ce în ce mai vizibile, transformarea sistemului educațional într-un sistem bazat pe educație pentru durabilitate devenind una dintre cele mai logice și accesibile variante pentru a reduce efectele produse de umanitate asupra mediului înconjurător. Așadar, orientarea către dezvoltarea instituțiilor de învățământ superior privind componenta de sustenabilitate a devenit alegerea naturală, în special dată fiind misiunea acestora, respectiv de a facilita transferul de cunoștințe de la cadrele didactice la studenți, creând medii și experiențe de învățare care conduc studenții să opteze pentru un grad ridicat de autonomie, să descopere și să creeze ei înșiși cunoaștere. De asemenea, ca răspuns la aceste preocupări tot mai prezente în rândul societății și la cererile tot mai mari pentru o tranziție către o societate mai durabilă, instituțiile de învățământ superior din întreaga lume au început să-și schimbe misiunile și practicile educaționale pentru a include sustenabilitatea [3].

În ceea ce privește definirea conceptului de universitate sustenabilă, la nivelul literaturii de specialitate există mai multe definiții acceptate în acest sens. Una dintre primele definiții a fost formulată în anul 1990, când Jean Mayer, rectorul Universității Tufts din SUA, a convocat 22 de lideri ai instituțiilor de învățământ superior la Talloires, Franța, pentru a elabora prima declarație oficială din învățământul superior cu privire la angajamentul față de sustenabilitate în mediul universitar [4]. Astfel, în cadrul evenimentului „*Rolul Universităților în Managementul Mediului și Dezvoltarea Durabilă*” a fost susținut faptul că instituțiile de învățământ superior facilitează procesul educațional inclusiv pentru persoanele responsabile de conducerea instituțiilor publice, având astfel un rol esențial în ceea ce privește creșterea conștientizării, transmiterea de cunoștințe și oferirea de instrumente, necesare pentru ca acestea să poată crea un viitor durabil din punct de vedere ecologic [5].

O a doua definiție comprehensivă în acest sens este cea oferită de autorul Luis Velazquez în lucrarea „*Sustainable university: what can be the matter?*”, care menționează că o instituție de învățământ superior sustenabilă trebuie să fie implicată și să promoveze, la nivel regional sau global, minimizarea efectelor negative asupra mediului, economiei, societății și stării de sănătate, în urma utilizării resurselor necesare îndeplinirii scopului educațional, de cercetare, de extindere și pentru parteneriate, implicându-se de asemenea în diverse acțiuni pentru a ajuta societatea să realizeze tranziția către un stil de viață sustenabil [6].

Prin intermediul definițiilor oferite, se poate observa că universitatea sustenabilă, în esența sa, trebuie să reprezinte un vector al dezvoltării durabile, redefinindu-și misiunea fundamentală și reorientându-și obiectivele de dezvoltare strategică a mediului academic către o abordare care să aibă în vedere contribuția universității la crearea unui mediu sustenabil pentru întreaga comunitate.

III.II. Tranziția către o universitate sustenabilă

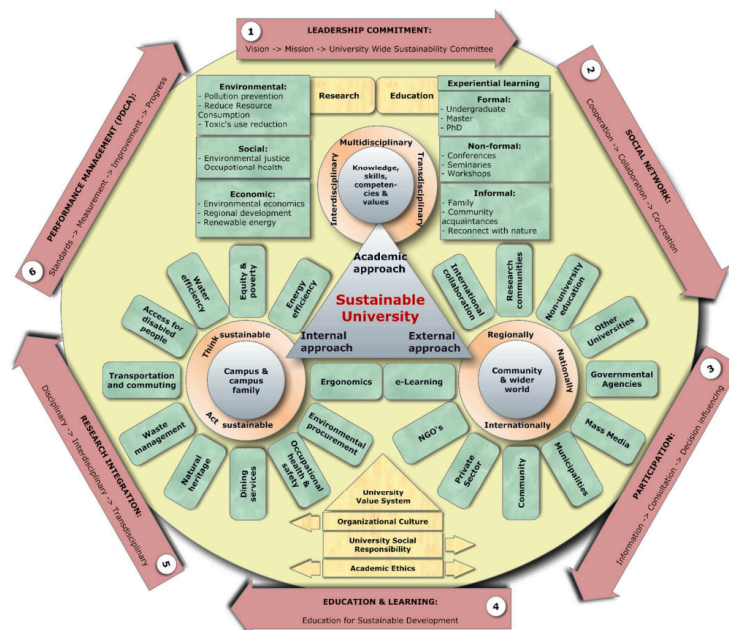
În cadrul evenimentului „*Rolul Universităților în Managementul Mediului și Dezvoltarea Durabilă*”, prezentat anterior în analiză, a fost elaborată și adoptată Declarația de la Talloires. Declarația reprezintă un plan de acțiune, alcătuit din zece puncte, prin care instituțiile de învățământ superior semnatare se angajează să încorporeze în misiunea lor academică și de cercetare componente cu privire la dezvoltarea sustenabilă. Acest document a fost semnat, până la momentul finalizării analizei, de peste 500 de universități din 50 de țări [7], printre acestea fiind regăsite și două instituții de învățământ superior din România, respectiv Universitatea

Maritimă din Constanța și Universitatea Națională de Știință și Tehnologie Politehnica București (la momentul respectiv, Universitatea „Politehnica” din București). Așadar, pentru a facilita tranziția către sustenabilitate, instituțiile semnatare și-au asumat următoarele [8]:

1. Creșterea gradului de conștientizare a dezvoltării durabile din punct de vedere ecologic;
2. Crearea unei culturi instituționale a sustenabilității;
3. Educația pentru cetățenie responsabilă din punct de vedere ecologic;
4. Promovarea alfabetizării ecologice pentru toți;
5. Practica ecologiei instituționale;
6. Implicarea tuturor stakeholderilor;
7. Colaborarea pentru abordări interdisciplinare;
8. Îmbunătățirea capacității școlilor primare și secundare;
9. Extinderea serviciilor și a activităților de extindere la nivel național și internațional;
10. Menținerea demersurilor.

Cu toate acestea, cele zece puncte nu sunt suficiente pentru a facilita cu adevărat tranziția totală către o universitate sustenabilă. În lucrarea „*The Sustainable University – A Model for the Sustainable Organization*”, Valentin Grecu și Nagore Ipiña propun un model comprehensiv cu privire la transformarea instituțiilor de învățământ superior în universități sustenabile, plasând în centrul procesului trei tipuri de demersuri care trebuie realizate în acest sens, respectiv prin abordarea problematicii la nivel intern, extern și academic. Prin abordarea internă, accentul este pus asupra campusului universitar și a comunității acestuia, prin cea externă atenția este îndreptată asupra comunității locale și în general asupra demersurilor realizate pentru populație, în timp ce abordarea academică pune accentul pe cunoștințele, abilitățile, rezultatele învățării și valorile pe care studenții le dobândesc în parcursul lor academic [9]. Fiecare abordare conține la rândul său demersuri specifice care trebuie realizate, acestea variind de la managementul deșeurilor, utilizarea eficientă a resurselor de apă, metode de transport alternative, sănătate publică, accesul persoanelor cu dizabilități și nu numai, în cazul inițiativelor interne, până la colaborări interinstituționale, cu sectorul privat sau cu organizații nonguvernamentale, pentru abordarea externă, precum și facilitarea de programe academice transdisciplinare și de cercetare care să conțină tematici referitoare la dezvoltarea sustenabilă.

Toate măsurile necesare pentru implementarea modelului de tranziție către o universitate sustenabilă propus de Valentin Grecu și Nagore Ipiña pot fi vizualizate cu ușurință în figura de mai jos, preluată din lucrarea „*The Sustainable University – A Model for the Sustainable Organization*”.

Model privind tranziția către o universitate sustenabilă [10]

III. III. Exemple de universități sustenabile

La nivel internațional există numeroase exemple de instituții de învățământ superior care pot fi considerate cu adevărat sustenabile, fiind regăsite în rankingurile internaționale. Pentru această cercetare am decis să analizăm demersurile și politicile implementate de Universitatea din Toronto și Universitatea din Manchester, pentru a le folosi ca exemple de bună practică.

Cele două universități ocupă printre principalele poziții în marea majoritate a rankingurilor internaționale care analizează gradul de sustenabilitate a instituțiilor de învățământ superior. Universitatea din Toronto se clasează pe prima poziție în QS World University Rankings: Sustainability 2024, în timp ce Universitatea din Manchester deține locul al treilea în acest clasament, respectiv a doua poziție în Times Higher Education Impact Rankings 2023. Ambele clasamente folosesc o metodologie comprehensivă, bazată pe cele 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă (ODD) ale ONU, prin care evaluează, în baza unor indicatori calitativi, nivelul de sustenabilitate a instituțiilor.

Așadar, în ceea ce privește demersurile întreprinse de Universitatea din Toronto, pentru început este important de menționat că aceasta este o instituție certificată cu Argint în cadrul Sustainability Tracking, Assessment, and Rating System (STARS) al Asociației pentru Avansarea Sustenabilității în Învățământul Superior (AASHE), aspect care dovedește faptul că practicile sustenabile pot fi regăsite în toate palierele de activitate a instituției, începând de la modul de predare, învățare, cercetare, burse oferite, activități universitare și continuând cu investiții, implicare în comunitate și parteneriate. Universitatea a implementat un plan strategic multianual cu privire la dezvoltarea sustenabilă a instituției, fiind bazat pe cele 17 ODD, asumându-și astfel misiunea de a promova o cultură a sustenabilității necesară pentru a deveni un lider mondial în practici durabile. Pentru crearea viziunii strategice, la nivelul universității a fost constituit un grup de lucru denumit „*Sustainability Pathways Working Group (SPWG)*”, care a revizuit practicile sustenabile regăsite la nivelul universității, pentru a putea include obiective specifice necesare dezvoltării continue în această privință. Pentru a monitoriza implementarea strategiei, anual sunt elaborate rapoarte de progres. În ceea ce privește structura responsabilă pentru implementarea acțiunilor de dezvoltare durabilă și sustenabilitate, la nivelul Universității din Toronto a fost constituit un Birou pentru Sustenabilitate. Înființat în anul 2004, Biroul de Sustenabilitate dezvoltă și promovează inițiative pe mai multe paliere: transport, mediul academic și planuri de învățare, cercetare, energie și schimbări climatice, reducerea deșeurilor și recuperarea resurselor, conservarea mediului înconjurător și implicarea comunității universitare în acțiuni de mediu. Ca prezentare a câtorva acțiuni concrete aflate în desfășurare se numără:

- Proiectul Low-Carbon Action Plan (2019-24), prin care universitatea își propune reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră cu 37% sub nivelurile din 1990, până în anul 2030;
- Programul „*The Sustainability Citizen Program on CLNx*”, care permite studenților de la Universitatea din Toronto să primească recunoaștere oficială pentru activitățile extracurriculare legate de sustenabilitate. În cazul în care aceștia finalizează programul, vor avea opțiunea de a continua în alte programe mai avansate de sustenabilitate începând cu „*Sustainability Scholar*” și finalizat cu „*Sustainability Leader*”. Toate cele trei programe constau în cursuri și activități extracurriculare axate pe tema sustenabilității, permițând studenților să exploreze sustenabilitatea din diverse perspective disciplinare, metodologice și practice;
- Apartenența din anul 2018 la „*University Climate Change Coalition (UC3)*”, care conectează 23 dintre cele mai importante universități și sisteme universitare din lume, angajate să accelereze acțiunile împotriva schimbărilor climatice în mediul universitar, în comunitățile locale și la nivel global;
- Proiectul Landmark, ce va permite instalarea unui câmp geotermal masiv în adâncime, sub „*King's College Circle*”, fapt ce va reduce semnificativ emisiile de gaze cu efect de seră ale universității, cu aproximativ 15.000 de tone metric pe an;
- Apartenența la „*Green will initiative*” a orașului Toronto, prin care universitatea s-a angajat să facă parte din primul grup de implementare a proiectului, pentru a dezvolta modalități de a atinge emisii zero pentru clădirile universitare;

- Apartenența din anul 2019 la „*Alliance of world universities (U7)*”, prin care aceasta s-a angajat să desfășoare acțiuni concrete pentru a aborda cele mai importante provocări globale într-un context multilateral, inclusiv în ceea ce privește problematica sustenabilității și schimbărilor climatice;
- Implementarea unui plan instituțional de acțiune pentru compensarea emisiilor legate de călătoriile cu avionul, prin desfășurarea de proiecte destinate reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră produse de universitate.

Acestea reprezintă doar câteva dintre acțiunile și demersurile realizate de Universitatea din Toronto, în fapt existând mult mai multe alte inițiative la nivel micro, pentru a putea asigura caracterul sustenabil la nivelul instituției de învățământ superior.

Universitatea din Manchester dispune de un Birou pentru Responsabilitate Socială, responsabil de activitățile desfășurate în sfera incluziunii sociale, îmbunătățirii sănătății, implicării comunității în demersurile universității și dezvoltării unui mediu sustenabil atât pentru comunitatea academică, cât și pentru cea locală. De asemenea, pentru a asigura viziunea strategică a instituției, a fost elaborată și implementată o strategie multianuală de sustenabilitate pentru perioada 2023-2028, concepută în baza celor 17 ODD. Progresul de implementare a demersurilor universității pentru tranziția totală la sustenabilitate se realizează prin intermediul unor audituri desfășurate periodic pe mai multe paliere, precum managementul apei, managementul deșeurilor, utilizarea energiei, emisiile produse de instituție, biodiversitatea în campusul universitar ș.a.m.d. Din anul 2007, emisiile instituției au scăzut cu 37%, implementându-se în acest sens și un plan de acțiune cu privire la reducerea emisiilor de carbon. În ceea ce privește țintele de dezvoltare sustenabilă pe care universitatea își dorește să le îndeplinească, amintim următoarele:

- Reducerea emisiilor de carbon la 0 pentru vehiculele universității, până în 2030, și furnizarea de puncte de încărcare pentru vehicule electrice destinate personalului, studenților și vizitatorilor;
- Dezvoltarea mecanismelor de colectare a resturilor alimentare, obiectivul dorindu-se a fi implementat în proporție de 100% în clădirile universității până în 2024;
- Desfășurarea unui sondaj despre biodiversitatea campusului pentru a calcula un punct de referință și a stabili un obiectiv accesibil, setând astfel indicatori măsurabili care să fie atinși până în 2030;
- Reducerea totală a emisiilor de carbon la 0 până în anul 2038;
- Sprijinirea dezvoltării proiectelor de cercetare în parteneriat cu organizații externe, cu scopul ca acestea să îndeplinească obiectivele de sustenabilitate în concordanță cu Obiectivele de Dezvoltare Durabilă ale Națiunilor Unite;
- Dezvoltarea continuă a „*The Laboratory Efficiency Assessment Framework (LEAF)*”, care reprezintă un cadru sectorial pentru învățământul superior, oferind îndrumare și criterii pentru îmbunătățirea sustenabilității și eficienței spațiilor de laborator destinate cercetării și predării;
- Oferirea de modalități de transport care nu produc emisii de carbon, pentru cadre didactice, studenți și vizitatori;
- Limitarea emisiilor anuale de călătorie cu avionul la 50% din valorile înregistrate la nivelul instituției în anii 2018 și 2019;
- Asigurarea că studenții și absolvenții universității vor face parte dintr-o categorie diversificată de medii sociale, iar că aceștia își vor dezvolta nu numai abilități academice și profesionale, ci își vor conștientiza și responsabilitățile față de mediu, etică și societate.

De asemenea, precum în cadrul Universității din Toronto, acestea reprezintă doar o parte dintre acțiunile în curs de desfășurare, în fapt fiind implementate mult mai multe inițiative destinate asigurării unui mediu universitar sustenabil.

Prin urmare, în termeni generali, o universitate care alege conștient calea dezvoltării durabile ar trebui să aibă o viziune strategică care să cuprindă următoarele principii:

- Articularea clară și integrarea responsabilității ecologice în viziunea, misiunea și guvernanta instituției;
- Integrarea sustenabilității în întregul curriculum și alfabetizarea în sustenabilitate, exprimată ca o trăsătură a absolventului;
- Asumarea angajamentului față de dezvoltarea gândirii critice sistemice și asigurarea interdisciplinarității;
- Facilitarea cercetării dedicate sustenabilității și luarea în considerare a aspectelor legate de sustenabilitate în toate celelalte teme de cercetare;
- Implicarea și servirea comunității mai largi, inclusiv prin parteneriate cu școli, autorități publice, organizații neguvernamentale și sectorul privat;
- Proiectarea, dezvoltarea și întreținerea campusului universitar, structurat și gestionat pentru a atinge neutralitatea emisiilor de dioxid de carbon și pentru a respecta principiile Zero Waste;
- Monitorizarea eficientă a demersurilor, prin rapoarte periodice dedicate îmbunătățirii continue;
- Implementarea de politici și practici verzi pentru studenți, personal și comunitatea mai largă în care este ancorată universitatea;
- Implementarea unor structuri dedicate menținerii cooperării între universități la nivel național și global.

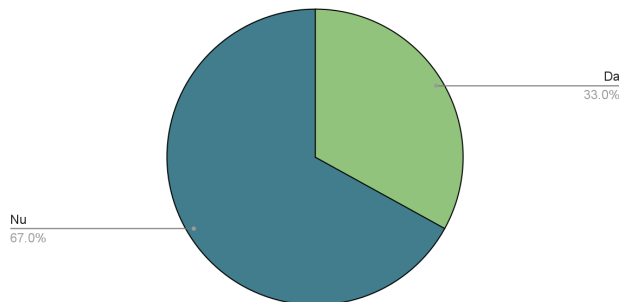
IV. Situația actuală privind sustenabilitatea universităților din România

Pentru a creiona o imagine de ansamblu asupra situației statistice în ceea ce privește practicile de mediu pe care instituțiile de învățământ superior din România le-au implementat/le implementează, în baza răspunsurilor formulate de cele 39 de universități respondente la adresele transmise de ANOSR în data de 26.09.2023, am putut constata următoarele aspecte:

IV.I. Existența unei strategii de dezvoltare durabilă/sustenabilitate

Cu toate că existența unei strategii de dezvoltare durabilă reprezintă un demers necesar pentru a facilita tranziția către o universitate sustenabilă, putem observa că doar 33% dintre instituțiile de învățământ superior care au raportat date afirmă că dispun ori de o strategie special dedicată, ori de obiective specifice incluse în strategia de dezvoltare a instituției, sau că sunt în curs de a implementa o astfel de strategie, în timp ce 67% dintre acestea nu întreprind în prezent demersuri în acest sens.

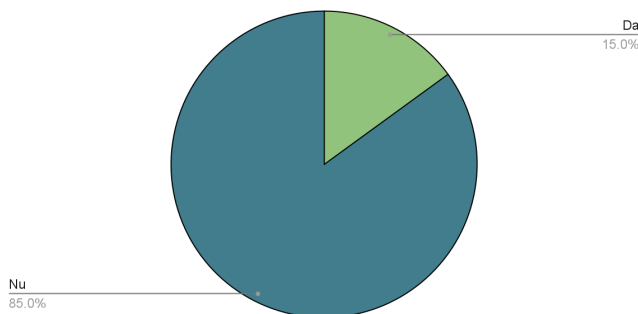
Instituții de învățământ superior care dispun de o strategie de dezvoltare durabilă/sustenabilitate

IV.II. Existența unor rapoarte periodice privind dezvoltarea durabilă a instituției

Doar 15% dintre universitățile respondente au elaborat / elaborează rapoarte periodice de monitorizare sau includ aspecte cu privire la progresul privind dezvoltarea durabilă în alte rapoarte, în timp ce 85% dintre universități nu întreprind demersuri cu privire la aceste aspecte.

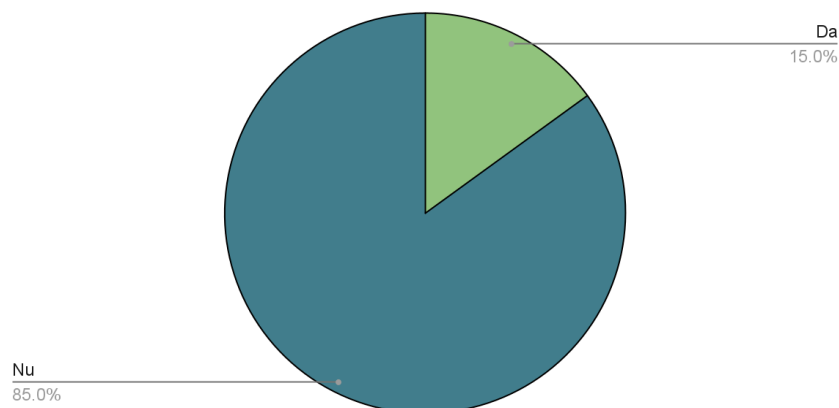
Instituții de învățământ superior care elaborează periodic rapoarte privind dezvoltarea durabilă a instituției

IV.III. Existența unei structuri responsabile de activitățile de dezvoltare durabilă

Fiind întrebate prin intermediul adreselor înaintate dacă dispun de o structură responsabilă pentru activitățile de dezvoltare durabilă, doar 15% dintre instituțiile de învățământ superior respondente au afirmat că dețin o astfel de structură sau că au înaintat această responsabilitate către o altă structură deja existentă.

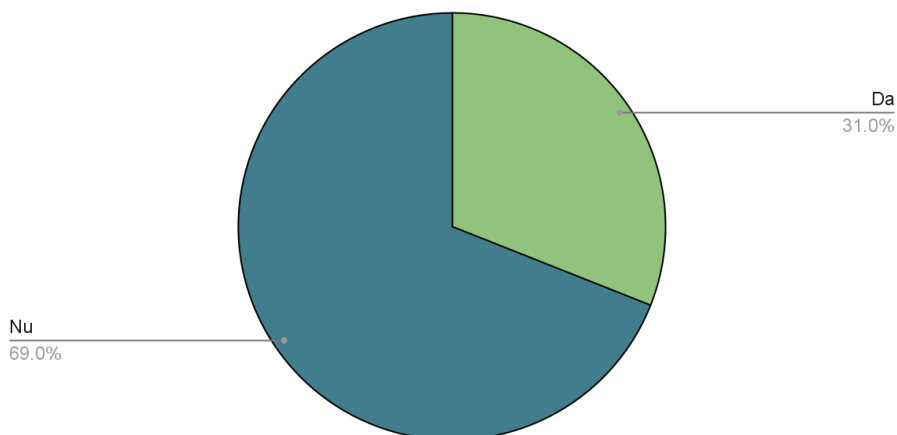
Instituții de învățământ superior care dispun de o structură responsabilă de activitățile de dezvoltare durabilă

IV.IV. Demersuri pentru utilizarea materialelor sustenabile

31% de instituții de învățământ superior au declarat că desfășoară cel puțin un astfel de proiect/demers pentru încurajarea utilizării materialelor sustenabile, cu design ecologic și o amprentă de carbon cât mai redusă, în timp ce 69% dintre acestea au specificat că nu desfășoară niciun demers de acest tip.

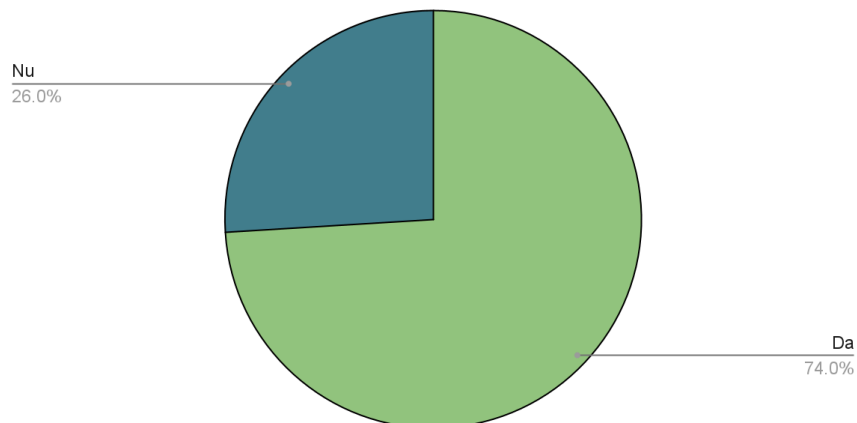
Procentul instituțiilor de învățământ superior care realizează proiecte sau demersuri proprii pentru utilizarea materialelor sustenabile, cu design ecologic și o amprentă de carbon cât mai mică

IV.V. Măsuri și politici pentru facilitarea tranziției la energie verde

Într-o notă pozitivă, în ceea ce privește procentul instituțiilor de învățământ superior care implementează măsuri și politici pentru facilitarea tranziției la energie verde, constatăm că 74% dintre acestea au implementat cel puțin o măsură în acest sens sau sunt în curs de implementare a uneia.

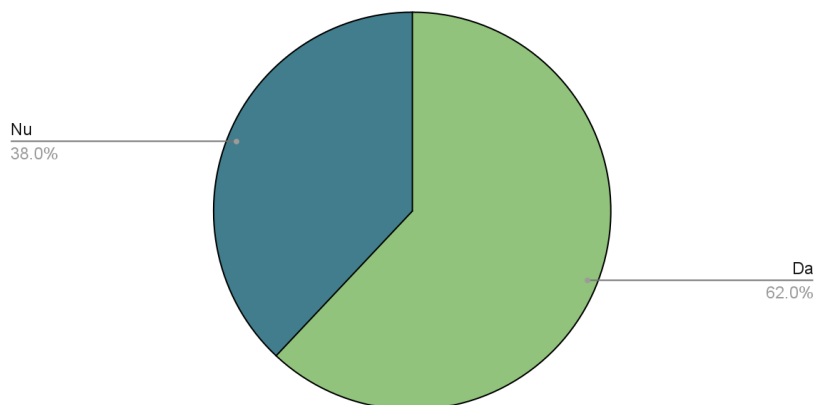
Procentul instituțiilor de învățământ superior care implementează măsuri și politici pentru facilitarea tranziției către energia verde

IV.VI. Politici pentru reducerea consumului de hârtie prin instrumente de digitalizare

Deși considerăm că reducerea consumului de hârtie ar trebui să reprezinte o măsură pe care instituțiile de învățământ superior o implementează în mod natural, dat fiind contextul necesității digitalizării învățământului superior și a emergenței tehnologice apărute odată cu începutul secolului XXI, sesizăm faptul că 38% dintre universități nu desfășoară astfel de demersuri.

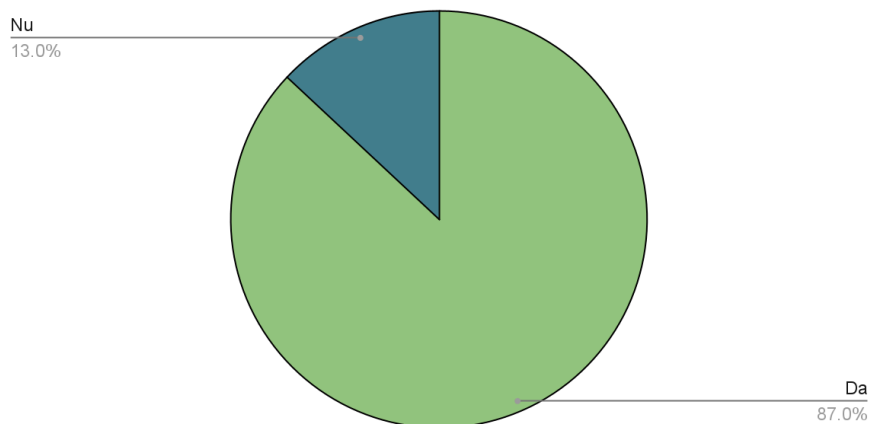
Procentul instituțiilor de învățământ superior care implementează politici pentru reducerea consumului de hârtie prin instrumente de digitalizare

IV.VII. Spații amenajate pentru parcare bicicletelor

În ceea ce privește procentajul instituțiilor de învățământ superior care dispun de spații special amenajate pentru parcare bicicletelor, 62% dintre universitățile respondente pun la dispoziția membrilor comunității universitare astfel de spații, în timp ce 38% dintre acestea nu dețin spații amenajate.

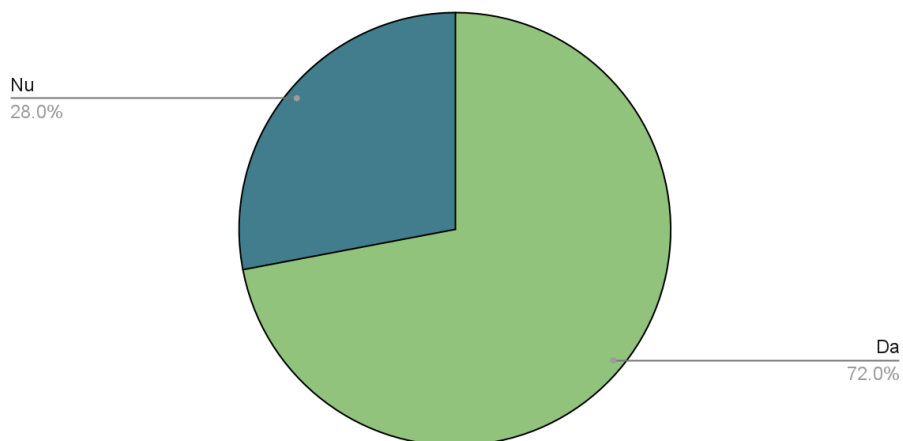
Procentul instituțiilor de învățământ superior care dispun de spații special amenajate pentru parcare a bicicletelor

IV.VIII. Spații verzi în campusuri

Conform datelor furnizate, constatăm că 72% dintre instituțiile de învățământ superior respondente dispun de spații verzi în campusuri.

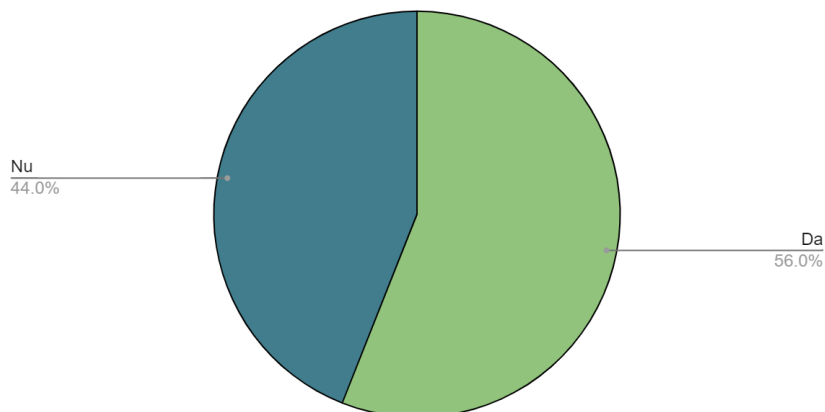
Procentul instituțiilor de învățământ superior care dispun de spații verzi în campusurile universităților

IV.IX. Acțiuni de plantare

Întrebate dacă au desfășurat acțiuni de plantare în spațiile universitare în ultimii 4 ani, 56% dintre instituțiile de învățământ superior respondente au răspuns pozitiv.

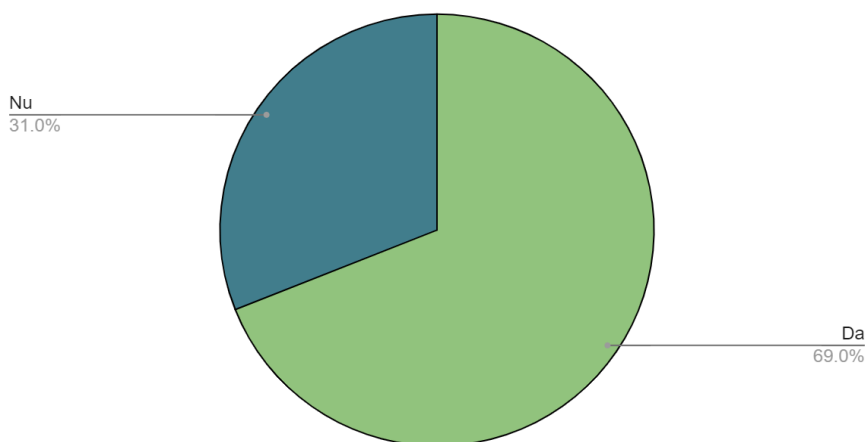
Procentul instituțiilor de învățământ superior care au realizat acțiuni de plantare în spațiile universităților în ultimii 4 ani

IV.X. Campanii de informare

69% dintre instituțiile de învățământ superior respondente au desfășurat campanii de informare cu privire la colectarea separată a deșeurilor în ultimii 4 ani.

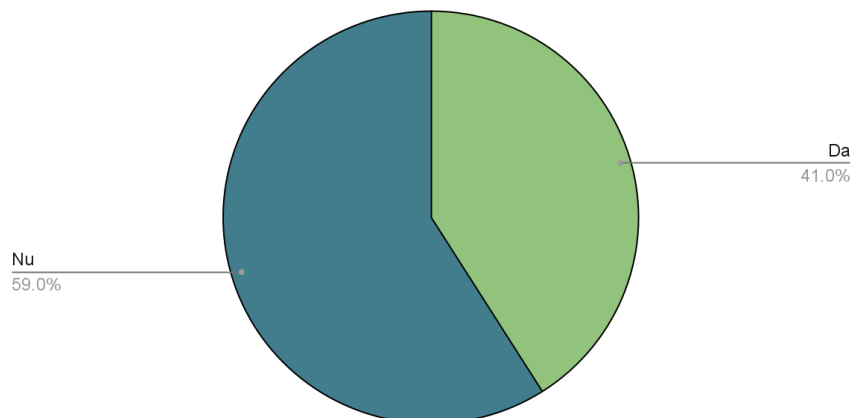
Procentul instituțiilor de învățământ superior care au realizat campanii de informare, în ultimii 4 ani, privind colectarea separată a deșeurilor

IV.XI. Diseminarea de mesaje informative în legătură cu dezvoltarea unui comportament responsabil de mediu

În ceea ce privește diseminarea mesajelor informative cu privire la dezvoltarea unui comportament responsabil de mediu, doar 41% dintre universitățile respondente au afirmat că desfășoară astfel de demersuri.

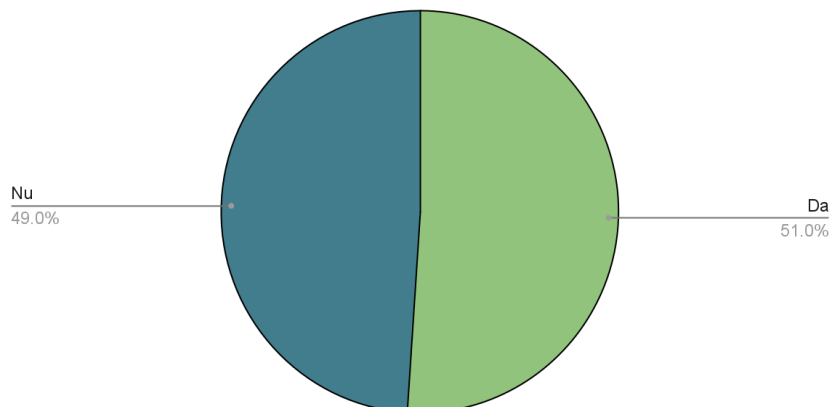
Procentul instituțiilor de învățământ superior care diseminează mesaje informative în legătură cu dezvoltarea unui comportament responsabil

IV.XII. Acțiuni de voluntariat

În ceea ce privește desfășurarea de acțiuni de voluntariat pentru mediu (plantări, ecologizări) în care să fie implicați studenții, în ultimii 4 ani, 51% dintre universitățile respondente au organizat activități în acest sens.

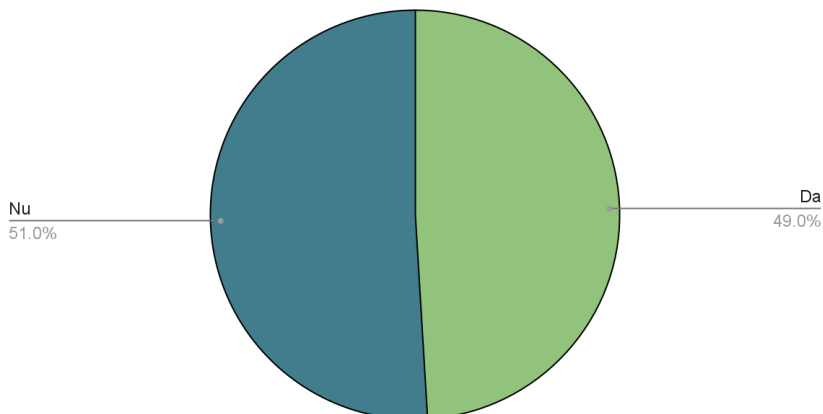
Procentul instituțiilor de învățământ superior care au desfășurat acțiuni de voluntariat pentru mediu în ultimii 4 ani

IV.XIII. Desfășurarea unor sesiuni informativ-educative cu caracter non-formal

Doar 49% dintre instituțiile de învățământ superior respondente au organizat sesiuni informativ-educative cu caracter non-formal pe teme de sustenabilitate în ultimii 4 ani.

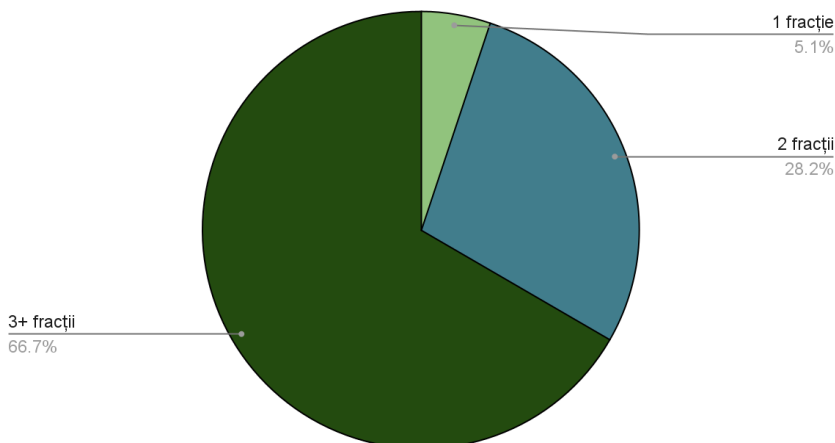
Procentul instituțiilor de învățământ superior care au realizat sesiuni informativ-educative cu caracter non-formal pe teme de sustenabilitate în ultimii 4 ani

IV.XIV. Procesul de colectare a deșeurilor la nivelul facultăților

Referitor la procesul de colectare selectivă și gestionare a deșeurilor la nivelul facultăților, în urma răspunsurilor furnizate de universități, am constatat faptul că 5,1% dintre acestea nu au implementat un sistem de colectare pe fracții în cadrul acestora, în timp ce 28,2% dintre instituții colectează deșeurile în 2 fracții (umed și uscat), iar 66,7% au implementat un sistem de colectare a deșeurilor pe cel puțin 3 fracții.

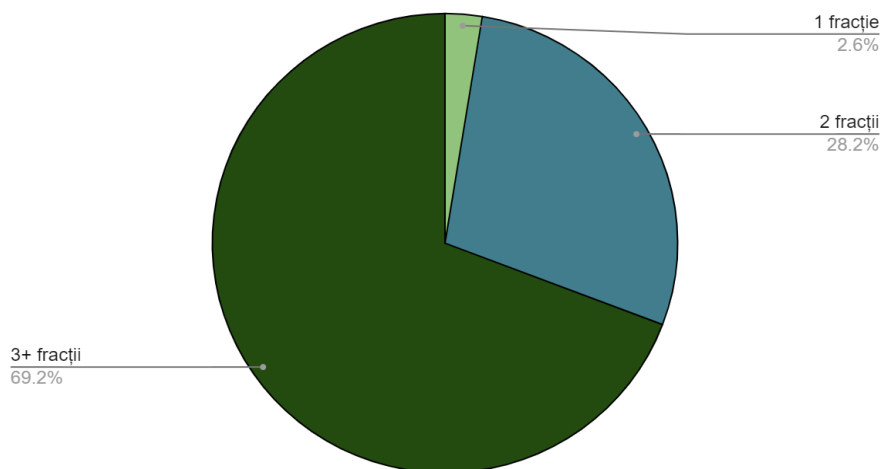
Procesul de colectare a deșeurilor în facultăți

IV.XV. Procesul de colectare a deșeurilor la nivelul campusului și al căminelor

În ceea ce privește procesul de colectare și gestionare a deșeurilor în cadrul campusului universitar și al căminelor studențești, 2,6% dintre instituțiile respondente nu au implementat un sistem de colectare a deșeurilor pe fracții, 28,2% dintre universități colectează deșeurile pe 2 fracții (umed și uscat), iar majoritatea, respectiv 69,2%, au implementat un sistem de colectare pe cel puțin 3 fracții.

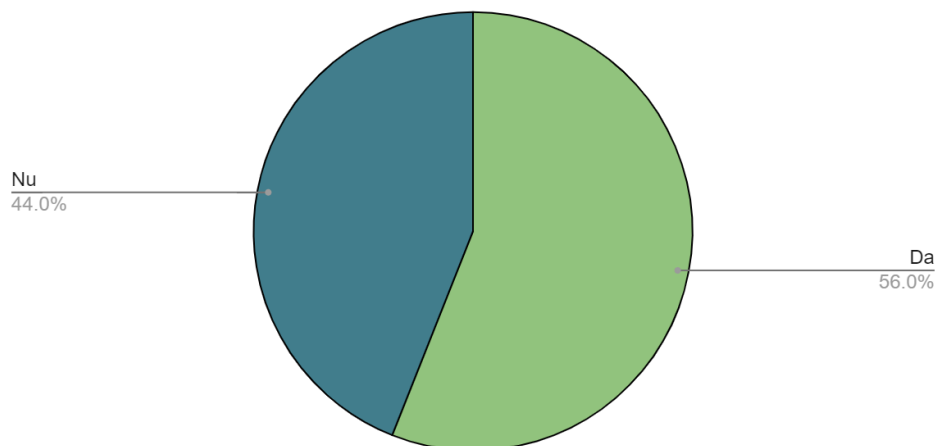
Procesul de colectare a deșeurilor în campus și cămine

IV.XVI. Proiecte de cercetare cu privire la soluții inovatoare de mediu

În legătură cu componenta de cercetare, 56% dintre instituțiile de învățământ superior respondente au desfășurat în ultimii 4 ani cel puțin un proiect de cercetare care să fie corelat cu identificarea unor soluții inovatoare de mediu.

Procentul instituțiilor de învățământ superior în care s-au desfășurat proiecte de cercetare cu privire la soluții inovatoare de mediu în ultimii 4 ani

V. Topul Universităților Verzi

Având în vedere situația statistică în ceea ce privește eforturile depuse de universități cu privire la crearea unui cadru de dezvoltare durabilă a instituției, vom prezenta un top al celor mai competitive și dezvoltate instituții de învățământ superior.

În cadrul Topului Universităților Verzi am decis să includem doar cele 9 universități care, în urma procesului de evaluare realizat în baza metodologiei regăsite la Anexa 4, au obținut peste 60 de puncte. De asemenea, având în vedere lipsa unei strategii la nivel național cu privire la practicile de sustenabilitate, protecție a mediului și energie verde în domeniul învățământului superior, ne dorim ca, în urma raportului de cercetare și a clasamentului elaborat, să creăm **Coaliția Universităților Verzi**. Această structură va funcționa exclusiv în baza unor asumări voluntare, implicându-se activ în elaborarea de recomandări privind practicile de sustenabilitate, protecția mediului și energia verde din cadrul instituțiilor de învățământ superior și în promovarea exemplelor de bună practică din aceste domenii din rândul instituțiilor de învățământ superior de la nivel național și european. În acest sens, **invităm cele 9 universități aflate pe principalele poziții în Clasamentul Universităților Verzi să se alătore inițiativei ANOSR de a crea Coaliția Universităților Verzi, proces prin care acestea ar urma, de asemenea, să facă parte din conducerea operațională și executivă a structurii.**

În ceea ce privește instituțiile de învățământ superior care nu au fost incluse în top, punctajul defalcăt obținut de acestea pentru fiecare indicator se poate identifica în Anexa 3.

Reiterăm ideea conform căreia, la momentul actual, în România nu există nicio altă cercetare care să vizeze acest subiect specific, astfel că eforturile pentru a realiza analiza și metodologia reprezintă un prim demers în măsurarea eforturilor instituțiilor de învățământ superior pentru a asigura un cadru de dezvoltare durabilă a universității. Nu asumăm faptul că cercetarea și metodologia utilizată sunt în esența lor exhaustive, însă cu siguranță acestea pot fi utilizate drept un instrument pilot de cercetare pentru a determina nivelul de dezvoltare sustenabilă a instituției prin componenta politicilor de mediu existente.

Clasamentul a fost realizat pe baza răspunsurilor acordate de instituții, existând astfel posibilitatea ca unele universități să nu fi furnizat informații cu privire la toate facilitățile de care dispun, influențând rezultatele statistice.

Așadar, metodologia de evaluare este structurată în 4 capitole, după cum urmează:

1. Cadru pentru dezvoltare durabilă;
2. Infrastructură și energie;
3. Servicii și facilități;
4. Cercetare și proces didactic.

Fiecărui capitol i-a fost alocat un anumit punctaj, acestea însumând totalul de 100 de puncte. Așa cum este prezentat și în cadrul metodologiei, punctajele pentru fiecare capitol au fost distribuite ținând cont de impactul indicatorilor urmăriti asupra amprentei de carbon a universității și de costurile și eforturile necesare implementării măsurilor. Prin urmare, măsurile care presupun costuri mai ridicate de implementare au alocată o pondere mai mare a punctajului, comparativ cu cele care nu presupun un efort financiar consistent.

În cadrul metodologiei se pot identifica 27 de indicatori calitativi și cantitativi, aceștia fiind distribuiți în funcție de capitolele menționate anterior. De asemenea, metodologia oferă explicații cu privire la fiecare capitol, fiind incluse și raționamentele pentru care s-a decis acordarea punctajului aferent.

V.I. Limite metodologice

Cea mai mare provocare a prezentei metodologii și a lucrării de cercetare este reprezentată de calitatea datelor și acuratețea acestora. Răspunsurile primite la cererile în baza Legii nr. 544/2001, privind liberul acces la informații de interes public, au reprezentat principala sursă de colectare a datelor, acestea reflectând strict perspectiva universităților, din punct de vedere instituțional. Unele date, disponibile și în surse deschise, au fost verificate de echipa de proiect, însă acest proces nu s-a putut aplica pentru cea mai mare parte a informațiilor vizate. Astfel, din cauză că nu a existat o verificare pe teren a acestora, există posibilitatea ca o parte dintre informații să nu fie întocmai conforme cu realitatea.

O altă limitare specifică acestui subiect face referire la universitățile cu profil artistic, de apărare sau de medicină și farmacie, unde capitolul care vizează cercetarea și procesul didactic are limitări în aplicabilitate. Cu toate acestea, au existat universități cu profile dintre cele enumerate care au avut activitate relevantă pe aceste subiecte, fiind punctate conform metodologiei.

V.II. Topul Universităților Verzi 2023

Denumirile și abrevierile instituțiilor de învățământ superior de stat care au răspuns solicitărilor federației și care în urma procesului de evaluare realizat în baza metodologiei au fost clasate ca fiind cele mai dezvoltate privind componenta de mediu și sustenabilitate

Clasament	Codul ME	Denumirea universității	Abreviere utilizată	Punctaj
1	U.19.	UNIVERSITATEA „BABEȘ-BOLYAI” DIN CLUJ-NAPOCA	UBB	84
2	U.45.	UNIVERSITATEA DE VEST DIN TIMIȘOARA	UVT	73
3	U.16.	UNIVERSITATEA „TRANSILVANIA” DIN BRAȘOV	UTBv	72.5
4	U.41.	UNIVERSITATEA DE MEDICINĂ, FARMACIE, ȘTIINȚE ȘI TEHNOLOGIE „GEORGE EMIL PALADE” DIN TÂRGU MUREȘ	UMFST	72
5	U.28.	UNIVERSITATEA TEHNICĂ „GHEORGHE ASACHI” DIN IAȘI	UT Iasi	66.5
6	U.04.	UNIVERSITATEA DE ȘTIINȚE AGRONOMICE ȘI MEDICINĂ VETERINARĂ DIN BUCUREȘTI	USAMVB	66.5
8	U.30.	UNIVERSITATEA „ALEXANDRU IOAN CUZA” DIN IAȘI	UAIC	63.5
7	U.38.	UNIVERSITATEA „ȘTEFAN CEL MARE” DIN SUCEAVA	USV	63
9	U.03.	UNIVERSITATEA DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM „ION MINCU” DIN BUCUREȘTI	UAUIM	63

VI. Concluzii

Remarcăm faptul că, în ceea ce privește viziunea strategică și cadrul de dezvoltare durabilă a instituțiilor de învățământ superior, foarte puține dintre universitățile respondente dispun de mecanisme concrete în acest sens. Deși prin analizarea literaturii de specialitate și a politicilor regăsite la nivelul unor universități recunoscute pentru implementarea de politici de mediu și sustenabilitate la nivel mondial, am putut observa faptul că existența unei strategii comprehensive cu obiective și măsuri concrete și a unor rapoarte periodice destinate monitorizării progresului este esențială pentru crearea unui cadru care să susțină procesul de dezvoltare și implementare a unor măsuri și politici de mediu și sustenabilitate, constatăm cu îngrijorare că acestea nu reprezintă o prioritate pentru marea majoritate a universităților din România. În acest sens, evidențiem faptul că doar 4 instituții (UAB, UBB, UTCN, UVAB) dintre toate cele care au furnizat date prin intermediul adreselor dispun de o strategie distinctă, special concepută, pentru dezvoltarea durabilă/sustenabilă a universității și, de asemenea, numai 4 instituții (UVT, UTCN, UBB, UB) elaborează și publică rapoarte pentru monitorizarea progresului demersurilor asumate. Într-adevăr, constatăm faptul că numeroase instituții de învățământ superior includ astfel de obiective în cadrul strategiilor deja existente sau sunt în curs de a elabora un document strategic sau rapoarte de monitorizare, însă în continuare procentajul rămâne redus, de doar 31% în cazul strategiilor și doar 13% în cazul rapoartelor.

În ceea ce privește componenta de reabilitare a infrastructurii și eficientizare a energiei utilizate de instituțiile de învățământ superior, sesizăm demersuri mai consistente decât în cazul celor cu privire la cadrul strategic. În acest sens, conform datelor raportate, 13 universități (APB, UBB, UMFST, UNAP, UNARTE, UPet, UPG, USV, UTBv, UVAB, UVT, UAD, UAUIM) au reabilitat în totalitate sau în proporție mai mare de 50% din căminele studențești aflate în managementul acestora, cu scopul de a asigura eficiența energetică. De asemenea, măsurile întreprinse în procesul de reabilitare pentru eficientizare energetică sunt destul de diverse, variind de la modernizarea sistemului de încălzire, instalarea de sisteme de iluminare LED și termoizolarea fațadelor exterioare, până la înlocuirea țevilor de apă caldă și agent termic, instalarea de senzori de mișcare și realizarea de lucrări pentru îmbunătățirea sistemului de hidroizolație.

Referitor la măsurile întreprinse pentru a facilita tranziția instituției către energia verde, remarcăm, într-o notă pozitivă, faptul că 74% dintre universitățile respondente au implementat sau implementează activ demersuri în acest sens, instalarea de panouri fotovoltaice fiind de departe cea mai întâlnită măsură. Pe de altă parte, considerăm a fi alarmant faptul că doar 31% dintre universitățile respondente (UAUIM, USAMVB, UVT, UVAB, UTCB, UPG, UMFST, UMF Tm, UMF Cv, UBB, APB și AMGD) desfășoară demersuri pentru utilizarea materialelor sustenabile, cu design ecologic și o amprentă de carbon cât mai redusă. Reiterăm importanța de a reduce emisiile de carbon cât mai mult posibil, obiectivul final regăsit în cazul universităților sustenabile din întreaga lume fiind, în acest sens, atingerea țintei emisiilor 0. Din păcate, instituțiile de învățământ superior din România se află în imposibilitatea de a îl îndeplini raportat la eforturile depuse până în acest moment.

Referitor la componenta facilităților și serviciilor, ne bucură faptul că în proporție de 95%, respectiv 97%, instituțiile de învățământ superior respondente colectează deșeurile din facultăți, precum și din campusurile universitare și căminele studențești, pe cel puțin 2 fracții. Cu toate acestea, deși este un demers benefic, considerăm că nu este unul suficient, întrucât normele și recomandările europene privind managementul deșeurilor și economia circulară prevăd colectarea deșeurilor la sursă pe minim 4 fracții (hârtie, plastic, aluminiu, sticlă), 2 fracții reprezentând de fapt minimul legal impus prin legislația în vigoare. În acest sens, salutăm instituțiile de învățământ superior care, deși nu într-un procent la fel de ridicat pe cât ne așteptam, au implementat un sistem de colectare format din 3 fracții în proporție de 66,7%, respectiv 69,2% în mai multe fracții. Totodată, ne exprimăm dezamăgirea cu privire la procentajul scăzut al universităților care implementează politici pentru reducerea consumului de hârtie prin instrumente de digitalizare. Deși reducerea consumului de hârtie reprezintă una dintre cele mai simple și eficiente măsuri pe care instituțiile le pot întreprinde pentru reducerea cantității de deșeuri generate, iar necesitatea digitalizării învățământului superior reprezintă un subiect mult discutat și agreat la nivelul forurilor de decizie naționale și internaționale, în continuare există un procent de 38% din universități care nu desfășoară astfel de acțiuni.

Amintim faptul că spațiile verzi din campusuri au un impact semnificativ asupra calității vieții studenților pe durata studiilor universitare, acestea reprezentând mai mult decât simple locuri de relaxare. Spațiile verzi îmbunătățesc calitatea aerului, contribuie la reglarea temperaturii, oferă numeroase oportunități de a angrena

comunitatea universitară în acțiuni cultural-artistice sau de voluntariat și contribuie la susținerea sănătății mintale, sănătății fizice și la bunăstarea comunității în ansamblul ei. Din acest considerent, credem că este absolut necesar ca instituțiile de învățământ superior care nu dispun de astfel de spații să inițieze demersuri cu privire la crearea acestora. Planificarea acțiunilor de sustenabilitate legate de transport reprezintă una dintre măsurile prioritizate în ceea ce privește cadrul de dezvoltare a universităților cu adevărat sustenabile, așa cum am putut identifica în cadrul exemplurilor expuse privind Universitatea din Toronto și Universitatea din Manchester. În acest sens, cu părere de rău remarcăm faptul că doar 9 instituții de învățământ superior (UPT, UVT, USV, UMFST, UMF Tm, UBB, UAIC, UAB, ASE) au amenajat spații pentru parcare a bicicletelor în cea mai mare parte a clădirilor universitare, distribuite în mai multe locații, fiind astfel evidentă necesitatea implementării unor demersuri pentru a soluționa această problemă.

Cu toate acestea, în legătură cu componenta de informare, statisticile prezintă o situație multumitoare din perspectiva noastră. Totuși, necesitatea de a implementa mai multe demersuri în acest sens nu trebuie neglijată, întrucât informarea comunității universitare cu privire la aspecte relevante privind componenta de mediu și nu numai reprezintă una dintre măsurile cu cel mai redus cost de implementare, în timp ce efectele pe care le-ar produce pot fi substanțiale, existând de asemenea posibilitatea de a implica în organizare și asociațiile studentești. Conștientizarea în rândul comunității poate să contribuie la implicarea acestora în acțiuni de voluntariat de mediu și sustenabilitate, sau chiar să convingă comunitatea să implementeze din propria inițiativă demersuri în acest sens. Totodată, constatăm că acțiunile de voluntariat pentru mediu desfășurate de instituțiile de învățământ superior în parteneriat cu studenții sunt destul de reduse, întrucât doar 51% dintre universitățile respondente au organizat astfel de activități, dintre care doar 7 instituții (AFTS, APB, UBB, UNAP, UT Iași, UTBv, USAMVB) au reușit să implice peste 100 de studenți, în 4 ani.

Cu privire la componenta educațională și de cercetare, amintim faptul că doar în 56% dintre universitățile respondente s-a desfășurat cel puțin un proiect de cercetare cu privire la soluții inovatoare de mediu, în ultimii 4 ani, fapt ce este alarmant în opinia noastră. Cercetarea contribuie decisiv la identificarea unor soluții care să susțină nu doar dezvoltarea durabilă la nivelul instituției, ci și la nivelul comunității în ansamblu. Tot în acest sens, evidențiem faptul că universitățile ar trebui să integreze în mod activ tematici legate de mediu și sustenabilitate în programele lor de studii, astfel încât studenții să dezvolte competențe transversale în aceste domenii, fiindu-le de folos nu doar în activitatea academică și profesională, ci și în viața lor personală. Dorim să atragem atenția asupra acestui aspect, întrucât, din datele furnizate, 26% dintre instituțiile respondente (AFTS, AMGD, ANIMVB, UAT, UMF Iași, UMFCD, UNArte, UNMB, UO, UAD) nu dispun de absolut nicio metodă prin care să faciliteze dezvoltarea competențelor transversale care să contribuie la creșterea interesului pentru mediu și sustenabilitate.

În concluzie, observăm faptul că situația sistemului de învățământ superior din România în ceea ce privește politicile de mediu și sustenabilitate nu este una ideală. În momentul de față, în urma analizării celor prezentate, putem evalua faptul că nu suntem nici pe aproape de a discuta despre o universitate cu adevărat verde și sustenabilă în rândul instituțiilor furnizoare de educație, însă putem concluziona faptul că, în cadrul unor instituții de învățământ superior, există demersuri considerabile pentru a crea un cadru de dezvoltare durabilă, fapt pe care nu putem să nu îl apreciem. În continuarea cercetării urmează să formulăm o serie de recomandări atât pentru instituțiile de învățământ superior, cât și pentru actorii relevanți de la nivel central, pentru a susține implementarea de politici și de măsuri de mediu la nivelul instituțiilor de învățământ superior. De asemenea, evidențiem faptul că, la rândul lor, universitățile trebuie motivate și sprijinite în procesul de implementare a demersurilor privind componenta de mediu și sustenabilitate, fiind necesare astfel și o serie de politici elaborate la nivel național, în special în contextul în care am putut sesiza anterior în analiză faptul că în cadrul legislativ regăsit la nivel național, dezvoltarea sustenabilă este cvasiinexistentă la nivelul învățământului superior.

VII. Recomandări

VII.I. Recomandări pentru factorii de decizie de la nivel național

- Elaborarea și adoptarea, prin ordin al Ministerului Educației, unui act normativ care să reglementeze standardele minime pe care instituțiile de învățământ superior trebuie să le îndeplinească cu privire crearea unui mediu universitar sustenabil și bazat pe principii de dezvoltare durabilă. Acesta ar reglementa aspecte precum demersurile pe care instituțiile trebuie să le realizeze cu privire la tranziția către energie verde, politicile pe care trebuie să le adopte în legătură cu utilizarea materialelor sustenabile, cu design ecologic și o amprentă de carbon cât mai redusă, crearea sau extinderea spațiilor special destinate parcării bicicletelor sau a altor mijloace de transport care nu produc emisii de carbon, diseminarea materialelor informative cu privire la un comportament responsabil de mediu, crearea sau extinderea spațiilor verzi ale instituției de învățământ superior, fondurile care trebuie alocate pentru majorarea gradului de eficiență energetică a clădirilor instituției, organizarea unor acțiuni de voluntariat cu privire la plantarea de copaci sau colectarea de deșeuri în care să fie implicată comunitatea universitară ș.a.m.d.;
- Includerea unor demersuri, măsuri și obiective concrete cu privire la dezvoltarea componentei de sustenabilitate în învățământul superior, în cadrul planului de acțiune aferent strategiei naționale privind educația pentru mediu și schimbări climatice 2023-2030;
- Includerea sau pilotarea unor noi indicatori de calitate în metodologia privind finanțarea suplimentară a instituțiilor de învățământ superior din România, care să stimuleze universitățile să inițieze demersuri cu privire la crearea unui mediu universitar mai sustenabil, atât prin prisma implicării comunității universitare în acțiuni locale deja existente și prin diseminarea de informații relevante către membrii comunității, cât și prin dezvoltarea de programe de studii și de cercetare care să fie corelate cu obiectivele de dezvoltare durabilă;
- Includerea unui nou domeniu pentru care se pot depune proiecte de dezvoltare instituțională în metodologia de alocare și utilizare a fondului pentru dezvoltarea instituțională a instituțiilor de învățământ superior de stat, destinat inițiativelor pentru crearea unui mediu sustenabil la nivelul instituției de învățământ superior;
- Elaborarea unor noi indicatori de calitate în cadrul metodologiei de evaluare externă, a standardelor, a standardelor de referință și a listei indicatorilor de performanță a Agenției Române de Asigurare a Calității în Învățământul Superior, care să vizeze aspecte referitoare la creșterea gradului de sustenabilitate a instituției de învățământ superior;
- Crearea unor cadre de evaluare a calității actului educațional din perspectiva gradului de sustenabilitate a instituțiilor de învățământ superior, universitățile având posibilitatea de a opta pentru evaluări specifice separate, raportat la standarde europene.

VII.II. Recomandări pentru instituțiile de învățământ superior

- Elaborarea, alături de studenții reprezentanți și organizațiile studențești reprezentative legal constituite, și adoptarea unei strategii multianuale privind dezvoltarea durabilă și sustenabilitatea instituției, de către fiecare instituție de învățământ superior din România;
- Elaborarea unor rapoarte periodice dedicate monitorizării acțiunilor specifice desfășurate de universitate în legătură cu creșterea gradului de sustenabilitate a instituției;

- Constituirea unor structuri dedicate monitorizării și implementării activităților de sustenabilitate și dezvoltare durabilă a instituției, ce vor avea în componența lor și studenți reprezentanți;
- Asigurarea colectării deșeurilor din spațiile enumerate anterior pe minimum 2 fracții – *umed* (deșeuri care nu pot fi revalorificate prin reciclare, adică materie biodegradabilă și reziduuri menajere) și *uscat* (deșeuri care pot fi reciclate, adică deșeuri de ambalaj). Dacă este posibil, se recomandă implementarea unui sistem de colectare separată a deșeurilor pe 5 fracții: hârtie, plastic și metal, sticlă, biodeșeuri, menajer;
- Dezvoltarea și amplasarea adecvată a infrastructurilor de colectare separată corespunzătoare a deșeurilor, atât în exteriorul clădirilor universitare și al campusurilor, cât și în incinta acestora (în amfiteatre și laboratoare, pe holurile din spațiile universitare ș.a.m.d.);
- Amplasarea unor puncte de colectare pentru bateriile uzate (DBA) în diverse locații din campus și comunicarea eficientă a locațiilor acestor puncte;
- Dezvoltarea unui sistem de colectare și gestionare a deșeurilor electronice (DEEE), asigurând reciclarea sau eliminarea corespunzătoare a echipamentelor electronice uzate, pentru a preveni impactul negativ al acestora asupra mediului;
- Compostarea deșeurilor organice provenite din alimente, mai ales cele generate în cantinele universitare, compostul putând fi utilizat ulterior în activități de plantare pe terenurile campusului;
- Implementarea unor măsuri suplimentare pentru reducerea cantității de deșeuri, cum ar fi politici Zero Waste care să încurajeze reducerea, reutilizarea și reciclarea deșeurilor:
 - Promovarea și implementarea unor măsuri interne pentru circuitul documentelor, precum: diseminarea suportului de curs pentru procesul didactic în format digital, utilizarea platformelor online în procesul didactic, transformarea arhivelor fizice de documente în arhive digitale, utilizarea cataloagelor electronice și platformelor informative digitale, utilizarea semnăturii electronice, imprimarea și copierea pe ambele părți ale hârtiei și utilizarea de hârtie reciclată;
 - Achiziționarea de mobilier fabricat din materiale reciclabile și reutilizabile, precum scaune fabricate din plastic reciclat sau mese realizate din lemn provenind din surse verzi (respectiv lemnul care a fost tăiat și prelucrat folosind practici care nu impactează negativ mediul înconjurător);
 - Amplasarea de dozatoare/cișmele stradale cu apă potabilă în locuri-cheie din campus, în apropierea spațiilor de învățământ, căminelor, cantinei și bazelor sportive universitare, prin intermediul cărora se încurajează reducerea consumului de apă îmbuteliată și implicit a sticlelor de plastic;
 - Programe de schimb/reutilizare pentru cărți, mobilier și echipamente de birou, laptopuri și echipamente electronice etc., cu puncte de colectare în campus;
 - Dezvoltarea unui kit Zero Waste al studentului, având ca scop reducerea utilizării produselor de unică folosință în contextul spațiilor de învățământ, căminelor studențești sau cantinelor universitare. Un astfel de kit poate cuprinde: sticlă de apă reutilizabilă, cană sau sticlă termică, sacoșă din material reciclabil, recipient reutilizabil pentru mâncare, tacâmuri reutilizabile, paie din inox sau bambus, pixuri din materiale reciclabile, agrafe din hârtie, bloc de notițe din hârtie reciclată, clipboard din materiale biodegradabile etc.;
- Crearea sau extinderea spațiilor special amenajate pentru parcare bicicletelor, încât acestea fie amplasate în apropierea marelui număr de clădirilor instituției;
- Asigurarea că spațiile special amenajate pentru parcare bicicletelor sunt sigure, acoperite și dotate cu pompe pentru biciclete;

- Facilitarea, printr-un parteneriat cu autoritățile publice locale sau cu sectorul privat, unor programe de închiriere a bicicletelor pentru transport;
- Desfășurarea de demersuri pentru extinderea sau construirea de spații verzi în campusuri și în apropierea clădirilor instituției de învățământ superior, încât să fie asigurată o suprafață de minimum 26 mp de spațiu verde pentru fiecare student din universitate, conform recomandării Uniunii Europene cu privire la suprafața de spațiu verde care trebuie alocată pentru fiecare locuitor;
- Amplasarea unor panouri informative, cu scop educativ, cu privire la aspecte de mediu și sustenabilitate;
- Desfășurarea anuală a unor acțiuni de plantare în spațiile universităților și implicarea comunității universitare în acțiuni de plantare de copaci, amenajare și întreținere a spațiilor verzi în cadrul campusurilor;
- Dezvoltarea unor proiecte privind protecția mediului, pentru servirea comunității mai largi, inclusiv prin parteneriate cu școli, autorități publice, organizații neguvernamentale și actori privați;
- Alegerea unor metode de îngrijire ecologică, cum ar fi utilizarea de îngrășăminte organice și evitarea pesticidelor și erbicidelor toxice pentru amenajarea spațiilor verzi, îngrijirea plantelor și desfășurarea de acțiuni de plantare;
- Dezvoltarea de programe și inițiative creative, precum cea de a planta un copac pentru fiecare succes academic, artistic sau sportiv semnificativ al unui student al universității;
- Utilizarea și amplasarea de mobilier eco în spațiile verzi de tip parc (bănci și mese realizate din materiale sustenabile, iluminare eficientă energetic etc.);
- Desfășurarea constantă a unor campanii de informare privind colectarea separată a deșeurilor și dezvoltarea unui comportament responsabil cu privire la mediu;
- Dezvoltarea de servicii conexe pentru studenți și personal (de exemplu, implementarea unor puncte de livrare și preluare a coletelor sau a documentelor, asigurarea de servicii medicale, spații de lucru și studiu în campus etc.) oferite în campus sau în apropierea acestuia, pentru a reduce necesitatea călătoriilor zilnice;
- Desfășurarea unor campanii de conștientizare asupra alternativelor la transportul privat;
- Colaborarea cu furnizorii de transport public local, pentru a optimiza serviciile de transport dinspre și către campus;
- Crearea unor stații de încărcare pentru vehiculele electrice;
- Dezvoltarea și implementarea unei politici integrate de sustenabilitate la nivelul universității, care să se concentreze pe tranziția către energia verde, inclusiv prin utilizarea panourilor fotovoltaice. Această politică ar trebui să includă obiective clare, termene limită și resurse alocate pentru a sprijini proiectele de energie verde;
- Reabilitarea unui procent semnificativ din clădirile universitare, în vederea îmbunătățirii eficienței energetice. În acest proces de reabilitare, universitățile ar trebui să se concentreze pe îmbunătățirea eficienței energetice, prin: termoizolarea fațadelor exterioare și integrarea de ferestre termoizolante, îmbunătățirea și modernizarea sistemelor de încălzire, eficientizarea pompelor de căldură folosite în sistemele de încălzire și răcire, înlocuirea iluminatului existent cu tehnologii mai eficiente, cum ar fi diodele luminoase cu emisie de lumină (LED), utilizarea luminilor cu senzor de mișcare, revizuirea sistemelor pentru a îmbunătăți calitatea aerului interior și controlul sistemelor de climatizare etc.;
- Obținerea de certificări de eficiență energetică conform Legii nr. 372/2005 privind performanța energetică a clădirilor universitare, căminelor studentești și spațiilor de învățământ și cercetare, precum și monitorizarea clasei energetice a fiecărei clădiri;

- Integrarea competențelor legate de mediu și sustenabilitate în toate programele de studii, prin: elaborarea unui curriculum adaptat, actualizarea suportului de curs și a materialelor didactice conexe, precum și încurajarea colaborării între facultăți sau departamente pentru a dezvolta cursuri și programe interdisciplinare;
- Dezvoltarea de noi module sau cursuri transdisciplinare care să abordeze în mod specific probleme legate de mediu și sustenabilitate;
- Promovarea proiectelor și activităților extracurriculare legate de mediu, cum ar fi voluntariatul pentru proiecte de mediu sau participarea la inițiative de conservare a resurselor naturale;
- Oferirea de resurse educaționale, inclusiv materiale de învățare online, care să ajute studenții să înțeleagă problemele legate de mediu și să exploreze soluții;
- Promovarea învățării experiențiale, prin oportunități de stagii, voluntariat sau proiecte de cercetare legate de mediu, în parteneriat cu organizații nonguvernamentale și companii din sectorul privat implicate în domeniul sustenabilității.

VIII. Bibliografie

- [1] „Dezvoltare durabilă - EUR-Lex”,
https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=LEGISSUM:sustainable_development, data accesării 15
ianuarie 2024.
- [2] ACADEMY OF ECONOMIC STUDIES OF MOLDOVA; TIMBALIUC, NATALIA; GUSUVATI, ALIONA; ACADEMY OF ECONOMIC STUDIES OF
MOLDOVA, „Sustainable development in higher education”, *Journal „ECONOMICA” nr.1 (115) 2021*,
[https://irek.ase.md/xmlui/bitstream/handle/123456789.1/172/Timbaliuc_N_Gusuvati_A
ec_2021_1.pdf?sequence=1&isAllowed=y](https://irek.ase.md/xmlui/bitstream/handle/123456789.1/172/Timbaliuc_N_Gusuvati_A_ec_2021_1.pdf?sequence=1&isAllowed=y), data accesării 16 ianuarie 2024, p. 37.
- [3] MILENA, ZAHARIA; EDU, TUDOR; NEGRICEA, COSTEL; ZAHARIA, RAZVAN; POPESCU, FLORENTIN, „CUM APRECIAZĂ
STUDENȚII SUSTENABILITATEA UNIVERSITĂȚII LOR? O COMPARAȚIE ÎNTRE STUDENȚII OLANDEZI ȘI
ROMÂNI DE LA FACULTĂȚILE ECONOMICE”, *Amfiteatru Economic*, vol. 22, 21 mai 2020, p. 284.
- [4] GRECU, VALENTIN; IPIÑA, NAGORE, „The Sustainable University – A Model for the Sustainable Organization”,
Management of Sustainable Development, vol. 6, 1 decembrie 2014, pp. 15-16.
- [5] Ibidem, p. 16.
- [6] VELAZQUEZ LUIS; MUNGUIA NORA; PLATT ALBERTO; TADDEI JORGE, „Sustainable university: what can be the matter?”,
Journal of Cleaner Production, vol. 14, nr. 9, 1 ianuarie 2006, p. 812.
- [7] „Talloires Declaration – ULSF”, <https://ulsf.org/talloires-declaration/>, data accesării 16 ianuarie 2024.
- [8] Ibidem, data accesării 18 ianuarie 2024.
- [9] GRECU, VALENTIN; IPIÑA, NAGORE, „The Sustainable University – A Model for the Sustainable Organization”,
Management of Sustainable Development, vol. 6, 1 decembrie 2014, p. 17.
- [10] Ibidem, p. 18.

Anexa 1.

Solicitare transmisă în baza Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informații de interes public către instituțiile de învățământ superior de stat

Număr de înregistrare: ... / 26.09.2023

Către ... ,

În atenția ... ,

Stimată doamnă rector/Stimate domnule rector,

Alianța Națională a Organizațiilor Studențești din România (ANOSR) își propune să realizeze în perioada următoare **un raport de cercetare privind politicile și măsurile de sustenabilitate existente la nivelul universităților din România**, realizat în parteneriat cu **Asociația Act for Tomorrow**. Această acțiune face parte din proiectul „Creșterea capacității organizațiilor studențești de a fi stakeholderi activi ai societății civile”, proiect derulat de ANOSR în parteneriat cu AIESEC în Islanda, cu sprijinul financiar Active Citizens Fund România, program finanțat de Islanda, Liechtenstein și Norvegia prin Granturile SEE 2014-2021.

Astfel, pentru a avea o viziune clară asupra unor situații statistice în acest domeniu din învățământul superior românesc și pentru a putea realiza propuneri relevante, **ANOSR formulează prezenta solicitare** pentru furnizarea de informații de interes public, în baza **Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public**.

De asemenea, având în vedere lipsa unei strategii la nivel național cu privire la practicile de sustenabilitate, protecție a mediului și energie verde în domeniul învățământului superior, ne dorim ca, în urma raportului de cercetare elaborat, să creăm **Coaliția Universităților Verzi**, o structură care să funcționeze exclusiv în baza unor asumări voluntare și care să se implice activ în elaborarea de recomandări privind practicile de sustenabilitate, protecția mediului și energia verde în cadrul instituțiilor de învățământ superior și în promovarea exemplelor de bună practică din aceste domenii din cadrul instituțiilor de învățământ superior de la nivel național și european.

În acest sens, **vă rugăm respectuos să ne oferiți răspunsurile aferente următoarelor întrebări de interes public**, cu privire la politicile și măsurile de mediu și sustenabilitate existente la nivelul instituției de învățământ superior pe care o reprezentați:

1. În cadrul universității există **o strategie de dezvoltare durabilă/sustenabilitate, rapoarte periodice privind activitățile de dezvoltare durabilă/sustenabilitate desfășurate de instituția de învățământ superior și/sau o structură responsabilă de activitățile de dezvoltare durabilă**? Dacă da, vă rugăm să ne transmiteți documentele în cauză/documentele în baza cărora funcționează structura sau, după caz, paginile web unde acestea pot fi accesate.
2. Cu privire la **infrastructura universitară (clădiri universitare, cămine, cantine)** vă rugăm să ne specificați următoarele informații:

- a. **Numărul de cămine și spații de învățământ și de cercetare în reabilitare (clădiri universitare, cămine, cantine)** pentru asigurarea eficienței energetice și care este proporția acestora din totalul căminelor, respectiv spațiilor de învățământ și cercetare.
 - b. Numărul de cămine și spații de învățământ și de cercetare care au certificat de eficiență energetică și clasa energetică în care se încadrează fiecare, conform Legii nr. 372/2005 privind performanța energetică a clădirilor.
 - c. **Dacă a existat un proces de reabilitare**, conform răspunsului la întrebarea 1, **în ce a constat acesta:** termoizolarea fațetelor exterioare, îmbunătățirea sistemului de încălzire și înlocuirea surselor de iluminat prin alternative mai verzi și eficiente energetic, inclusiv utilizarea de senzori de mișcare pentru spațiile comune etc.?
 - d. Dacă există la nivelul instituției de învățământ **demersuri/proiecte de utilizare a materialelor sustenabile**, cu design ecologic și o amprentă de carbon cât mai mică, care pot fi reutilizate sau reciclate la sfârșitul ciclului de viață, în conformitate cu principiile de economie circulară, și care sunt acestea.
3. Cu privire la **măsurile de gestionare a deșeurilor**, vă rugăm să ne specificați:
- a. **Pe câte fracții** se asigură colectarea deșeurilor la nivelul spațiilor de învățământ și cercetare, al căminelor, cantinelor, bazelor sportive universitare și campusurilor și care sunt acestea?
 - b. **Ce tipuri de infrastructuri de colectare deșeuri** există la nivelul clădirilor universitare și campusurilor?
 - c. În universitatea dumneavoastră există **politici de reducere a consumului de hârtie prin instrumente de digitalizare**? Dacă da, vă rugăm să ne transmiteți o scurtă descriere a acestora.
 - d. În universitatea dumneavoastră sunt amplasate **puncte de colectare pentru baterii uzate (DBA)**? Dacă da, vă rugăm să specificați numărul aproximativ al acestora și locațiile în care sunt amplasate.
 - e. Cum se realizează **colectarea deșeurilor electronice (DEEE)** la nivelul universității?
 - f. **Ce alte măsuri de reducere a cantității de deșeuri** (zero waste policies) există la nivelul universității?
4. Cu privire la **măsurile de promovare a transportului alternativ**, vă rugăm să ne specificați:
- a. Există la nivelul campusului universitar **proiecte specifice de promovare a utilizării de mijloace de transport alternativ**, de exemplu prin procurarea de trotinete și biciclete electrice pentru a fi utilizate gratuit de către studenți? Dacă da, în ce constau aceste proiecte?
 - b. În ce măsură, la nivelul clădirilor universitare și al căminelor, există **spații special amenajate pentru parcări de biciclete** sau alte spații de facilitare a deplasării cu bicicleta (procentual)?
5. Cu privire la **măsurile privind spațiile verzi de la nivelul universității**:
- a. **Câte spații verzi** există la nivelul campusurilor universității și care este suprafața totală a acestora?
 - b. Au existat **acțiuni de plantare în ultimii 4 ani în spațiile universității**? Dacă da, vă rugăm să descrieți în ce au constat și câți copaci au fost plantați.
 - c. Universitatea a organizat sau a fost parteneră și la alte acțiuni de plantare din centrul universitar sau regiune, chiar dacă nu s-au desfășurat în spațiile universității?
6. În cadrul universității dumneavoastră există în derulare sau desfășurate în ultimii 4 ani **proiecte de cercetare** proprii sau în parteneriat fie cu alte universități sau institute de cercetare, fie cu autoritățile

publice locale sau organizații din mediul privat, cu privire la **soluții inovative de mediu**? Dacă da, vă rugăm specificați numărul acestora și o scurtă descriere privind obiectivele fiecăruia.

7. Cu privire la **componenta de educare, informare și implicare** în ceea ce privește protecția mediului și sustenabilitatea, vă rugăm să specificați:
- a. În universitatea dumneavoastră au fost derulate **campanii de informare în ultimii 4 ani privind colectarea separată a deșeurilor**? Dacă da, vă rugăm să ne transmiteți în ce au constat, exemple de materiale utilizate, pagini web sau alte informații relevante.
- b. În **spațiile universitare** aferente instituției dumneavoastră sunt afișate/diseminate **mesaje informative** cu privire la un comportament responsabil cu privire la mediu, spre exemplu raportat la corpurile de iluminat, utilizarea apei sau a materialelor consumabile la nivelul toaletelor etc.? Dacă da, vă rugăm să ne transmiteți exemple de astfel de materiale și locațiile unde sunt amplasate/modalitățile de diseminare.
- c. În universitatea dumneavoastră au fost derulate în ultimii 4 ani **acțiuni de voluntariat de mediu (plantări, ecologizări) în care să fie implicați studenții**? Dacă da, vă rugăm să specificați numărul acestor acțiuni, în ce au constat și numărul aproximativ de studenți implicați.
- d. În universitatea dumneavoastră s-au desfășurat în ultimii 4 ani **sesiuni informativ-educative cu caracter non-formal (serii de film, dezbateri, traininguri, conferințe) pe teme de protecție a mediului/sustenabilitate**?
8. Ce **măsuri și politici** există în cadrul universității dumneavoastră în ceea ce privește **tranziția către energie verde** (de exemplu, panouri fotovoltaice)?
9. Prin ce metodă programele de studii dezvoltă competențe transversale astfel încât să contribuie la dezvoltarea generațiilor de studenți cu preocupări pentru mediu și sustenabilitate?
10. Prin ce metode cercetarea științifică este corelată cu obiectivele de dezvoltare durabilă?
11. Care este contribuția generală a universității în ceea ce privește obiectivele de dezvoltare durabilă?

Vă rugăm să ne comunicați răspunsul la prezenta cerere prin e-mail, la adresa **office@anosr.ro**. Vă rugăm ca în formularea răspunsului să menționați explicit întrebarea la care răspundeți. De asemenea, în cazul în care există orice alte informații relevante pentru subiect, vă rugăm să ne transmiteți.

Pentru orice detalii, ne puteți contacta la numărul de telefon _____.

Mulțumindu-vă pentru colaborare, vă asigurăm de întreaga noastră considerație!

Cu stimă,

Președinte ANOSR

Oana Alexandra ȚÎNȚAR

Anexa 2.

Denumirile și abrevierile instituțiilor de învățământ superior de stat care nu au răspuns solicitărilor federației formulate în baza Legii nr. 544/2001 până la data de 23.01.2024

Nr. crt.	Codul ME	Denumirea universității	Abrevierea utilizată
1	U.01.	UNIVERSITATEA NAȚIONALĂ DE ȘTIINȚĂ ȘI TEHNOLOGIE POLITEHNICA BUCUREȘTI*	UNSTPB
2	U.10.	UNIVERSITATEA NAȚIONALĂ DE ARTĂ TEATRALĂ ȘI CINEMATOGRAFICĂ „I. L. CARAGIALE” DIN BUCUREȘTI	UNATC
3	U.11.	UNIVERSITATEA NAȚIONALĂ DE EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT DIN BUCUREȘTI	UNEFIS
4	U.12.	ȘCOALA NAȚIONALĂ DE STUDII POLITICE ȘI ADMINISTRATIVE DIN BUCUREȘTI	SNSPA
5	U.14.	UNIVERSITATEA „AUREL VLAICU” DIN ARAD	UAV
6	U.18.	UNIVERSITATEA DE ȘTIINȚE AGRICOLE ȘI MEDICINĂ VETERINARĂ DIN CLUJ-NAPOCA	USAMV CJ
7	U.20.	UNIVERSITATEA DE MEDICINĂ ȘI FARMACIE „IULIU HAȚIEGANU” DIN CLUJ-NAPOCA	UMF CJ
8	U.29.	UNIVERSITATEA PENTRU ȘTIINȚELE VIEȚII „ION IONESCU DE LA BRAD” DIN IAȘI	USV Iași
9	U.32.	UNIVERSITATEA DE ARTE „GEORGE ENESCU” DIN IAȘI	UAGE
10	U.39.	UNIVERSITATEA „VALAHIA” DIN TÂRGOVIȘTE	UVTgv
11	U.40.	UNIVERSITATEA „CONSTANTIN BRÂNCUȘI” DIN TÂRGU JIU	UTgJiu
12	U.49.	ACADEMIA TEHNICĂ MILITARĂ „FERDINAND I” DIN BUCUREȘTI	ATMB
13	U.54.	ACADEMIA NAVALĂ „MIRCEA CEL BĂTRÂN” DIN CONSTANȚA	ANMB

*Întrucât Universitatea din Pitești și Universitatea „Politehnica” din București erau deja fuzionate la momentul transmiterii adreselor formulate în baza Legii nr. 544/2001.

Anexa 3.

Punctajele celor 39 de instituții de învățământ superior de stat care au răspuns solicitărilor federației formulate în baza Legii nr. 544/2001, defalcate pe fiecare indicator

Instituția de învățământ superior	Capitol																										
	Cadru pentru dezvoltare durabilă				Infrastructură și energie					Servicii și facilități														Cercetare și proces didactic			Transparență
	Existența unei strategii de dezvoltare durabilă/sustenabilă	Existența unui raport de dezvoltare durabilă	Existența unei structuri responsabile de activitățile de dezvoltare durabilă	Contribuția generală a universității la obiectivele de dezvoltare durabilă	Numărul de cămine aflate în proces de reabilitare pentru asigurarea eficienței energetice	Numărul de cămine care au certificate energetice	Măsurile în care a constat procesul de reabilitare	Existența de proiecte sau demersuri proprii de utilizare a materialelor sustenabile, cu design ecologic și o amprentă de carbon cât mai mică	Existența de măsuri de politici pentru facilitarea tranziției către energia verde	Numărul de fracții pe care se asigură colectarea deșeurilor în facultăți	Numărul de fracții pe care se asigură colectarea deșeurilor în campus și cămine	Existența unor politici de reducere a consumului de hârtie prin instrumente de digitalizare	Colectarea deșeurilor de tip baterii și acumulatori (DBA)	Colectarea deșeurilor de echipamente electrice și electronice (DEEE)	Existența altor măsuri de reducere a cantității de deșeurii	Existența spațiilor amenajate pentru parcare bicicletelor	Existența spațiilor verzi în campusurile universităților	Suprafața totală de spațiu verde la nivelul universității	Realizarea de acțiuni de plantare în spațiile universităților și număr de copaci plantați, în ultimii 4 ani	Existența campaniilor de informare, în ultimii 4 ani, privind colectarea separată a deșeurilor	Diseminarea de mesaje informative în legătură cu dezvoltarea unui comportament responsabil cu privire la mediu	Desfășurarea de acțiuni de voluntariat pentru mediu, în ultimii 4 ani, și număr de studenți implicați	Realizarea de sesiuni informative-educative cu caracter non-formal pe teme de sustenabilitate, în ultimii 4 ani	Numărul de proiecte de cercetare cu privire la soluții inovatoare de mediu, în ultimii 4 ani	Metode de dezvoltare a competențelor transversale sustenabilitate prin programe de studiu	Metodele prin care cercetarea științifică este corelată cu obiectivele de dezvoltare durabilă	Respectarea principiului transparenței
Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	
AFAHC	0	0	0	0	0	0	8	0	2	1.5	1.5	2	0.5	0.5	0	0	0	0	0	0.5	0.5	0	0	3	5	3	1
AFTS	0	0	0	2	0	0	8	0	5	3	3	2	0	0.5	0.5	2	1	4	0.5	1	0.5	1.5	0	0	0	3	2
AMGD	0	0	0	0	0	3	8	2	0	3	3	0	0.5	0.5	0	2	1	4	0.5	0	0	0	0	0	0	0	1
ANIMVB	0	0	0	0	0	2	8	0	2	3	3	0	0	0.5	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
APB	0	0	0	0	15	5	8	2	5	0	3	2	1	0.5	0	0	0	4	0	0.5	0	1.5	0	0	3	0	1
ASE	3	3	0	2	8	2	8	0	5	1.5	1.5	1	0.5	0.5	1	4	1	0	0.5	1	0	1	0.5	3	3	0	1
UAB	5	0	4	3	4	2	8	0	2	1.5	1.5	2	0	0.5	0	4	1	0	0.5	1	1	0.5	1	3	5	5	2
UAIC	4	4	4	0	4	3	8	0	5	3	3	2	0.5	0.5	1	4	1	4	1	1	0	0.5	0	3	5	0	2
UAT	0	0	0	0	0	2	2.5	0	0	3	3	0	0	0.5	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1

Instituția de învățământ superior	Capitol																											
	Cadru pentru dezvoltare durabilă				Infrastructură și energie					Servicii și facilități														Cercetare și proces didactic			Transparență	
	Existența unei strategii de dezvoltare durabilă/sustenabilă	Existența unui raport de dezvoltare durabilă	Existența unei structuri responsabile de activitățile de dezvoltare durabilă	Contribuția generală a universității la obiectivele de dezvoltare durabilă	Numărul de cămine aflate în proces de reabilitare pentru asigurarea eficienței energetice	Numărul de cămine care au certificate energetice	Măsurile în care a constat procesul de reabilitare	Existența de proiecte sau demersuri proprii de utilizare a materialelor sustenabile, cu design ecologic și o amprentă de carbon cât mai mică	Existența de măsuri și politici pentru facilitarea tranziției către energia verde	Numărul de fracții pe care se asigură colectarea deșeurilor în facultăți	Numărul de fracții pe care se asigură colectarea deșeurilor în campus și cămine	Existența unor politici de reducere a consumului de hârtie prin instrumente de digitalizare	Colectarea deșeurilor de tip baterii și acumulatori (DBA)	Colectarea deșeurilor de echipamente electrice și electronice (DEEE)	Existența altor măsuri de reducere a cantității de deșeurii	Existența spațiilor amenajate pentru parcare bicicletelor	Existența spațiilor verzi în campusurile universităților	Suprafața totală de spațiu verde la nivelul universității	Realizarea de acțiuni de plantare în spațiile universităților și număr de copaci plantați, în ultimii 4 ani	Existența campaniilor de informare, în ultimii 4 ani, privind colectarea separată a deșeurilor	Diseminarea de mesaje informative în legătură cu dezvoltarea unui comportament responsabil cu privire la mediu	Desfășurarea de acțiuni de voluntariat pentru mediu, în ultimii 4 ani, și număr de studenți implicați	Realizarea de sesiuni informative cu caracter non-formal pe teme de sustenabilitate, în ultimii 4 ani	Numărul de proiecte de cercetare cu privire la soluții inovatoare de mediu, în ultimii 4 ani	Metode de dezvoltare a competențelor transversale sustenabilitate prin programe de studiu	Metodele prin care cercetarea științifică este corelată cu obiectivele de dezvoltare durabilă	Respectarea principiului transparenței	
Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	
UB	3	5	5	0	8	2	5	0	0	3	3	0	0.5	0.5	0	1	1	2	0	1	0	0	1	3	5	0	2	
UBB	5	5	5	3	15	5	8	2	2	3	3	2	1	0.5	1	4	1	0	1	1	1.5	1	3	5	3	2		
UCv	0	0	0	3	0	0	0	0	0	3	3	0	0	0.5	0	3	1	0	0.5	1	0	0	0	5	2	2	1	
UDJG	0	0	0	0	8	2	8	0	0	3	3	1	0.5	0.5	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	3	0	1	
ULBS	0	0	0	0	0	3	8	0	0	3	3	0	0.5	0	0	3	0	0	0	0	0	0	1	3	3	0	2	
UMC	0	0	0	2	0	0	2.5	0	5	3	3	2	1	0.5	1	2	1	0	0.5	0.5	0.5	1	0	5	3	2		
UMF Craiova	3	0	0	2	4	2	0	2	0	3	3	0	0	0.5	0.5	1	1	0	0	0.5	0	0.5	1	0	2	2	1	
UMF Iași	0	0	0	0	8	3	8	0	5	1.5	1.5	0	0.5	0.5	1	1	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	2	
UMF Tm	0	0	0	2	0	0	0	2	2	1.5	1.5	0	1	0.5	1	4	0	0	0	0.5	0	0	0	0	5	0	2	
UMFCD	0	0	0	0	0	2	8	0	2	3	3	0	0	0.5	0	3	1	0	0.5	0	0	0	0	0	0	0	1	
UMFST	3	0	0	3	15	5	8	2	5	3	3	2	1	0.5	1	4	1	3	0.5	1	1	0	0	0	5	3	2	
UNAP	0	0	0	2	12	0	5	0	2	1.5	1.5	0	0.5	0.5	0	3	1	2	1	1	1	1.5	0	3	5	0	1	

Instituția de învățământ superior	Capitol																											
	Cadru pentru dezvoltare durabilă				Infrastructură și energie					Servicii și facilități														Cercetare și proces didactic			Transparență	
	Existența unei strategii de dezvoltare durabilă/sustenabilă	Existența unui raport de dezvoltare durabilă	Existența unei structuri responsabile de activitățile de dezvoltare durabilă	Contribuția generală a universității la obiectivele de dezvoltare durabilă	Numărul de cămine aflate în proces de reabilitare pentru asigurarea eficienței energetice	Numărul de cămine care au certificate energetice	Măsurile în care a constat procesul de reabilitare	Existența de proiecte sau demersuri proprii de utilizare a materialelor sustenabile, cu design ecologic și o amprentă de carbon cât mai mică	Existența de măsuri și politici pentru facilitarea tranziției către energia verde	Numărul de fracții pe care se asigură colectarea deșeurilor în facultăți	Numărul de fracții pe care se asigură colectarea deșeurilor în campus și cămine	Existența unor politici de reducere a consumului de hârtie prin instrumente de digitalizare	Colectarea deșeurilor de tip baterii și acumulatori (DBA)	Colectarea deșeurilor de echipamente electrice și electronice (DEEE)	Existența altor măsuri de reducere a cantității de deșeurii	Existența spațiilor amenajate pentru parcare bicicletelor	Existența spațiilor verzi în campusurile universităților	Suprafața totală de spațiu verde la nivelul universității	Realizarea de acțiuni de plantare în spațiile universităților și număr de copaci plantați, în ultimii 4 ani	Existența campaniilor de informare, în ultimii 4 ani, privind colectarea separată a deșeurilor	Diseminarea de mesaje informative în legătură cu dezvoltarea unui comportament responsabil cu privire la mediu	Desfășurarea de acțiuni de voluntariat pentru mediu, în ultimii 4 ani, și număr de studenți implicați	Realizarea de sesiuni informative cu caracter non-formal pe teme de sustenabilitate, în ultimii 4 ani	Numărul de proiecte de cercetare cu privire la soluții inovatoare de mediu, în ultimii 4 ani	Metode de dezvoltare a competențelor transversale sustenabilitate prin programe de studiu	Metodele prin care cercetarea științifică este corelată cu obiectivele de dezvoltare durabilă	Respectarea principiului transparenței	
Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	
UNArte	0	0	0	0	15	0	8	0	0	1.5	1.5	2	1	0.5	1	3	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	
UNMB	0	0	0	1	0	2	2.5	0	0	3	3	1	0.5	0.5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	
UO	3	0	5	3	0	2	8	0	5	1.5	1.5	0	0	0.5	0.5	1	1	2	0.5	0	0	0	0	5	0	0	2	
UOC	0	0	5	1	4	2	8	0	5	3	3	2	1	0.5	0	3	1	3	0.5	0.5	1	1	1	5	5	2	2	
UPet	0	0	0	2	15	2	8	0	5	1.5	1.5	0.5	1	0.5	0	0	1	2	0	0	0	0.5	1	5	2	3	2	
UPG	0	0	0	0	12	3	5	2	2	3	3	0.5	1	0.5	0.5	2	0	2	0	1	1	1	0.5	3	5	0	1	
USV	0	0	0	3	12	2	8	0	5	1.5	1.5	2	1	0.5	1	3	0	0	1	0.5	0	1	1	10	2	5	2	
USV TM	0	0	0	2	8	5	5	0	5	1.5	1.5	0	0	0.5	0.5	2	0	0	0.5	1	0	0.5	1	5	3	3	2	
UT Iasi	3	0	0	3	8	5	8	0	5	3	3	2	0.5	0.5	0	1	1	2	0	1	0.5	1.5	0.5	10	3	3	2	
UTBv	0	0	0	2	15	3	8	0	5	3	3	2	0	0.5	0	3	0	3	1	1	0.5	1.5	1	10	5	3	2	
UTCB	0	0	0	3	8	5	5	2	2	3	3	0	0	0	0	2	0	2	0.5	1	0	1	0.5	5	5	5	2	
UTCN	5	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	5	0	1	

Instituția de învățământ superior	Capitol																											
	Cadru pentru dezvoltare durabilă				Infrastructură și energie					Servicii și facilități														Cercetare și proces didactic			Transparență	
	Existența unei strategii de dezvoltare durabilă/sustenabilă	Existența unui raport de dezvoltare durabilă	Existența unei structuri responsabile de activitățile de dezvoltare durabilă	Contribuția generală a universității la obiectivele de dezvoltare durabilă	Numărul de cămine aflate în proces de reabilitare pentru asigurarea eficienței energetice	Numărul de cămine care au certificate energetice	Măsurile în care a constat procesul de reabilitare	Existența de proiecte sau demersuri proprii de utilizare a materialelor sustenabile, cu design ecologic și o amprentă de carbon cât mai mică	Existența de măsuri și politici pentru facilitarea tranziției către energia verde	Numărul de fracții pe care se asigură colectarea deșeurilor în facultăți	Numărul de fracții pe care se asigură colectarea deșeurilor în campus și cămine	Existența unor politici de reducere a consumului de hârtie prin instrumente de digitalizare	Colectarea deșeurilor de tip baterii și acumulatori (DBA)	Colectarea deșeurilor de echipamente electronice (DEEE)	Existența altor măsuri de reducere a cantității de deșeurii	Existența spațiilor amenajate pentru parcare bicicletelor	Existența spațiilor verzi în campusurile universităților	Suprafața totală de spațiu verde la nivelul universității	Realizarea de acțiuni de plantare în spațiile universităților și număr de copaci plantați, în ultimii 4 ani	Existența campaniilor de informare, în ultimii 4 ani, privind colectarea separată a deșeurilor	Diseminarea de mesaje informative în legătură cu dezvoltarea unui comportament responsabil cu privire la mediu	Desfășurarea de acțiuni de voluntariat pentru mediu, în ultimii 4 ani, și număr de studenți implicați	Realizarea de sesiuni informative cu caracter non-formal pe teme de sustenabilitate, în ultimii 4 ani	Numărul de proiecte de cercetare cu privire la soluții inovatoare de mediu, în ultimii 4 ani	Metode de dezvoltare a competențelor transversale sustenabilitate prin programe de studiu	Metodele prin care cercetarea științifică este corelată cu obiectivele de dezvoltare durabilă	Respectarea principiului transparenței	
Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	Punctaj	
UVAB	5	0	0	1	12	3	8	2	5	3	3	2	0.5	0.5	1	1	1	2	0.5	1	0.5	0	0	0	2	2	2	
UVT	3	5	0	3	15	3	5	2	5	3	3	2	0.5	0.5	0	4	1	0	0.5	0.5	1	0	1	3	5	5	2	
USAVMB	4	0	0	3	4	5	8	2	5	3	3	2	0.5	0.5	1	4	1	3	1	1	1	1.5	1	3	2	5	2	
UAD	0	0	0	0	15	5	8	0	5	3	3	0.5	0	0.5	0	3	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	
UPT	0	0	0	3	4	0	8	0	5	3	3	2	1	0.5	0.5	4	1	0	0.5	1	1	1	1	0.5	3	5	2	
UAUIM	0	0	0	3	12	0	8	2	5	3	3	2	0.5	0.5	1	2	1	0	0.5	1	1	0.5	1	10	2	2	2	

Anexa 4.

Metodologia de evaluare

Metodologia a fost structurată în **4 capitole**, care însumează un total de **100 de puncte**:

1. Cadru pentru dezvoltare durabilă – **20 puncte**
2. Infrastructură și energie – **35 puncte**
3. Servicii și facilități - **25 puncte**
4. Cercetare și proces didactic - **20 puncte**

Punctajele au fost distribuite pe fiecare secțiune ținând cont de impactul indicatorilor urmăriți asupra amprentei de carbon a universității și de costurile și eforturile necesare implementării măsurilor (astfel, măsurile care presupun costuri mai mari de implementare au alocată o pondere mai mare a punctajului, comparativ cu cele care nu presupun un efort financiar consistent).

Capitolul 1: Cadru pentru dezvoltare durabilă – 20 puncte

Prin intermediul primului capitol al prezentei metodologii, s-a urmărit evaluarea existenței cadrului instituțional care să poată asigura implementarea măsurilor de sustenabilitate și mediu, având la bază o strategie prin care să fie asumate obiective clare și măsurabile, rapoarte care monitorizează și evaluează respectarea strategiei, rezultatele și impactul măsurilor, precum și contribuția adusă de universitate la obiectivele de dezvoltare durabilă, o structură responsabilă de activitățile de dezvoltare durabilă, care să susțină dezvoltarea și implementarea strategiei.

Cele 20 de puncte au fost alocate după cum urmează:

1.1 Existența unei strategii de dezvoltare durabilă/ sustenabilă: max. 5 puncte

- 5 puncte - existența unei strategii publicate pe site sau transmisă scanat
- 4 puncte - obiective asumate în alte strategii sau documente programatice
- 3 puncte - existența unei strategii, însă nepublicată pe site sau transmisă scanat
- 3 puncte – în curs de realizare
- 0 puncte – lipsa acestui document

1.2 Existența unui raport de dezvoltare durabilă: max. 5 puncte

- 5 puncte - existența unui raport publicat pe site sau transmis scanat (au fost punctate inclusiv secțiunile din Raportul Rectorului)
- 3 puncte - existența unui raport, însă nepublicat pe site sau transmis scanat
- 3 puncte – în curs de realizare
- 0 puncte – lipsa acestui document

1.3 Existența unei structuri responsabile de activitățile de dezvoltare durabilă: max. 5 puncte

- 5 puncte – existența unei structuri dedicate
- 4 puncte – integrarea responsabilităților de dezvoltare durabilă în cadrul unei structuri existente
- 0 puncte – nu este desemnată o structură responsabilă

1.4 Contribuția generală a universității la obiectivele de dezvoltare durabilă: max. 3 puncte

- 3 puncte – transmiterea de informații clare din care să reiasă contribuția generală la obiectivele de dezvoltare durabilă
- 2 puncte – menționarea unor aspecte relevante, însă insuficient dezvoltate
- 1 punct – mențiuni succinte
- 0 puncte – nu a fost primit răspuns la această întrebare

Capitolul 2: Infrastructură și energie – 35 puncte

În cadrul acestui capitol s-a urmărit evaluarea modului în care universitățile se preocupă de dezvoltarea și implementarea unei politici integrate de sustenabilitate la nivelul instituției, care să se concentreze pe creșterea eficienței energetice și pe tranziția către energia verde. Astfel, au fost alocate puncte pentru numărul de cămine reabilitate sau aflate în proces de reabilitare în scopul asigurării eficienței energetice, precum și pentru existența de certificate energetice ale acestora, pentru măsurile în care a constat procesul de reabilitare, pentru măsurile și politicile care facilitează tranziția către energia verde, dar și pentru proiectele proprii prin care se urmărește minimizarea amprente de carbon a universității. Acestui capitol i-a fost alocată cea mai mare pondere la nivelul punctajului, întrucât aceste măsuri au cel mai mare impact asupra amprente de carbon și necesită eforturi financiare consistente.

Cele 35 de puncte au fost alocate după cum urmează:

2.1 Ponderea căminelor aflate în proces de reabilitare pentru asigurarea eficienței energetice: max. 15 puncte

NOTĂ: Pentru calcularea acestui punctaj, numărul de cămine reabilitate a fost raportat la numărul total de cămine ale universității.

- 15 puncte – toate căminele au fost reabilitate
- 12 puncte – mai mult de 50% din numărul de cămine au fost reabilitate
- 8 puncte – mai puțin de 50% din numărul de cămine au fost reabilitate
- 4 puncte – au cel puțin un cămin aflat în proces de reabilitare
- 0 puncte – nu există cămine reabilitate sau în proces de reabilitare

2.2 Ponderea căminelor care au certificate energetice: max. 5 puncte

NOTĂ: Pentru calcularea acestui punctaj, numărul de cămine care au certificate energetice a fost raportat la numărul total de cămine ale universității.

- 5 puncte – toate căminele au certificate energetice
- 3 puncte - mai mult de 50% din numărul de cămine au certificate energetice
- 2 puncte - mai puțin de 50% din numărul de cămine au certificate energetice
- 0 puncte – niciun cămin nu are certificat energetic

2.3 Măsurile în care a constat procesul de reabilitare: max. 8 puncte

- 8 puncte – 3 sau mai mult de 3 măsuri întreprinse
- 5 puncte – 2 măsuri întreprinse
- 2.5 puncte – o măsură întreprinsă
- 0 puncte – nicio măsură întreprinsă

2.4 Existența de proiecte sau demersuri proprii de utilizare a materialelor sustenabile, cu design ecologic și o amprentă de carbon cât mai mica: max. 2 puncte

- 2 puncte – existența a minim unui astfel de proiect
- 0 puncte – niciun proiect

2.5 Existența de măsuri și politici pentru facilitarea tranziției către energia verde: max. 5 puncte

- 5 puncte - existența a minim o măsură sau politică
- 2 puncte – în curs de dezvoltare
- 0 puncte – nicio măsură întreprinsă

Capitolul 3: Servicii și facilități - 25 puncte

Capitolul 3 al prezentei metodologii a vizat evaluarea modului în care principiile dezvoltării durabile sunt integrate în serviciile și facilitățile oferite de instituțiile de învățământ superior. Astfel, au fost alocate puncte pentru modalitatea de gestionare a deșeurilor în facultăți și cămine, instrumente de reducere a cantităților de deșeurii (Zero Waste), spațiile verzi de care dispune universitatea, facilitarea transportului sustenabil, campaniile de informare și activitățile nonformale pe teme de mediu și sustenabilitate, precum și angajamentul și implicarea studenților în acțiuni de voluntariat de mediu

Cele 25 de puncte au fost alocate după cum urmează:

3.1 Numărul de fracții pe care se asigură colectarea deșeurilor în facultăți: max. 3 puncte.

- 3 puncte – mai mult de 2 fracții
- 1.5 puncte – 2 fracții (umed, uscat)
- 0 puncte - nu este implementat un sistem de colectare pe fracții

3.2 Numărul de fracții pe care se asigură colectarea deșeurilor în campus și cămine: max. 3 puncte

- 3 puncte – mai mult de 2 fracții
- 1.5 puncte – 2 fracții (umed, uscat)
- 0 puncte - nu este implementat un sistem de colectare pe fracții

3.3 Existența unor politici de reducere a consumului de hârtie prin instrumente de digitalizare: max. 2 puncte

- 2 puncte – specificare și descriere politică/măsură
- 1 punct – existența unei politici însă fără a fi descrisă sau specificată
- 0.5 puncte – în curs de elaborare

- 0 puncte – nu există politică implementată
- 0 puncte – nu există astfel de măsuri

3.4 Colectarea deșeurilor de tip baterii și acumulatori (DBA): max. 1 punct

- 1 punct – mai mult de 3 puncte de colectare
- 0.5 puncte – 3 sau mai puțin de 3 puncte de colectare sau număr nespecificat
- 0.5 puncte – în curs de implementare
- 0 puncte - nu există colectare DBA

3.5 Colectarea deșeurilor de echipamente electrice și electronice (DEEE): max. 0.5 puncte

- 0.5 puncte – există un sistem de colectare
- puncte – nu există sistem de colectare

3.6 Existența altor măsuri de reducere a cantității de deșuri: max. 1 punct

- 1 punct – existența unor măsuri concrete, specificate sau descrise
- 0.5 puncte – în curs de elaborare
- 0 puncte – nu există astfel de măsuri

3.7. Existența spațiilor amenajate pentru parcare bicicletelor: max. 4 puncte

NOTĂ: Pentru calcularea acestui punctaj, evaluarea universităților a fost realizată sistematic, pornind de la cel mai mare număr de puncte pe care o instituție ar fi putut să-l obțină. În acest sens, în cazul în care universitatea nu îndeplinește niciuna dintre cele 2 condiții pentru a obține 4 puncte (să fi montat peste 100 de rasteluri sau rastelurile să fie distribuite în mai multe locații, reprezentând mai mult de 60% dintre clădirile universității), aceasta va trece la verificarea aferentă pragului următor, pentru a evalua dacă poate obține 3 puncte. În cazul în care nu îndeplinește condiția pentru a obține 3 puncte (rastelurile montate să fie distribuite în mai multe locații), universitatea va fi evaluată cu 2 puncte, dacă are cel puțin un rastel montat.

- 4 puncte – peste 100 de rasteluri montate, indiferent de amplasarea lor, sau mai mult de 60% dintre clădirile universității, fiind distribuite în mai multe locații
- 3 puncte – sub 100 de rasteluri montate sau mai puțin de 60% dintre clădirile universității, fiind distribuite în mai multe locații
- 2 puncte – sub 100 de rasteluri montate, distribuite într-o singură locație
- 0 puncte – nu există spații amenajate pentru parcare bicicletelor

3.8. Existența spațiilor verzi în campusurile universităților: max. 1 punct

- 1 punct – există minim 1 spațiu verde în campus
- 0 puncte – nu există sau nu este specificat

3.9 Suprafața totală de spațiu verde la nivelul universității: max. 4 puncte

NOTĂ: Pentru calcularea acestui punctaj, s-a utilizat ca termen de referință suprafața de 26 de metri pătrați de spațiu verde pentru fiecare locuitor, recomandată de Uniunea Europeană. Astfel, suprafața de spații verzi transmisă de universități a fost raportată la numărul total de studenți ai acestora.

- 4 puncte – peste 26 mp/student

- 3 puncte – 13-26 mp/student
- 2 puncte – 5-12 mp/student
- 0 puncte – mai puțin de 5 mp/student

3.10 Realizarea de acțiuni de plantare în spațiile universităților și numărul de copaci plantați, în ultimii 4 ani: max 1 punct

- 1 punct - peste 300 de copaci plantați
- 0.5 puncte - sub 300 de copaci plantați
- 0 puncte - nu au existat acțiuni de plantare în spațiile universității

3.11. Existența campaniilor de informare, în ultimii 4 ani, privind colectarea separată a deșeurilor: max. 1 punct

- 1 punct - specificare și descriere campanie
- 0.5 puncte - existența unei campanii, însă fără a fi descrisă specific/fără a se face vreo referire la aceasta
- 0 puncte - nu au existat campanii

3.12 Diseminarea de mesaje informative în legătură cu dezvoltarea unui comportament responsabil cu privire la mediu: max. 1 punct

- 1 punct - specificare și descriere campanie
- 0.5 puncte - existența unei campanii, însă fără a fi descrisă specific/fără a se face vreo referire la aceasta
- 0 puncte - nu au existat campanii

3.13 Desfășurarea de acțiuni de voluntariat pentru mediu, în ultimii 4 ani, și numărul de studenți implicați: max. 1.5 puncte

- 1.5 puncte - peste 100 de studenți implicați
- 1 punct - sub 100 de studenți implicați
- 0.5 puncte - au existat acțiuni, însă nu se specifică numărul de studenți implicați
- 0 puncte - nu au existat acțiuni

3.14 Realizarea de sesiuni informativ-educative cu caracter non-formal pe teme de sustenabilitate, în ultimii 4 ani: max. 1 punct

- 1 punct - 3 sau mai mult de 3 sesiuni
- 0.5 puncte - mai puțin de 3 sesiuni
- 0 puncte - nicio sesiune

Capitolul 4: Cercetare și proces didactic - 20 puncte

Ultimul capitol, având ca punctaj o pondere de 20% din scorul total, a urmărit integrarea temelor de sustenabilitate și mediu în cadrul procesului de cercetare și al celui didactic de la nivelul programelor de studiu. Au fost alocate puncte pentru proiectele de cercetare cu privire la soluții inovatoare de mediu, metodele de

dezvoltare a competențelor transversale, care contribuie creșterea interesului studenților față de mediu și sustenabilitate, prin programe de studiu prin programele de studiu, metodele prin care cercetarea științifică este corelată cu obiectivele de dezvoltare durabilă.

Cele 20 de puncte au fost distribuite după cum urmează:

4.1. Numărul de proiecte de cercetare cu privire la soluții inovatoare de mediu, în ultimii 4 ani: max. 10 puncte

- 10 puncte - peste 10 proiecte
- 5 puncte - între 5 și 10 proiecte
- 3 puncte - între 1 și 4 proiecte
- 0 puncte - niciun proiect

4.2. Metode de dezvoltare a competențelor transversale, care să contribuie la creșterea interesului studenților față de mediu și sustenabilitate, prin programe de studiu: max. 5 puncte

- 5 puncte - programe de studiu dedicate, descrieri detaliate
- 3 puncte - discipline dedicate
- 2 puncte - doar menționarea existenței metodelor, fără exemplificarea sau detalierea acestora
- 0 puncte - lipsa unor metode

4.3. Metodele prin care cercetarea științifică este corelată cu obiectivele de dezvoltare durabilă: max. 5 puncte

- 5 puncte - descrieri detaliate
- 3 puncte - principii menționate
- 2 puncte - activități restrânse, desfășurate în facultăți/departamente
- 0 puncte - lipsa unor metode

Capitolul 5: Transparență - 2 puncte

De asemenea, au fost oferite puncte și pentru nivelul de detaliere a răspunsului primit la solicitarea în baza Legii nr. 544/2001, întrucât respectarea principiului transparenței, prin punerea la dispoziție a informațiilor de interes public, atât comunității universitare, cât și publicului larg reprezintă o condiție esențială pentru o instituție publică bine guvernată.

1.1 Respectarea principiului transparenței: max. 2 puncte

- 2 puncte – oferirea de răspunsuri detaliate la cererea în baza Legii 544/2001 transmisă
- 1 punct - oferirea de răspunsuri succinte la cererea în baza Legii 544/2001 transmisă
- 0 puncte – nu au răspuns la cerere

Material realizat cu sprijinul financiar Active Citizens Fund România, program finanțat de Islanda, Liechtenstein și Norvegia prin Granturile SEE 2014-2021. Conținutul acestui material nu reprezintă în mod necesar poziția oficială a Granturilor SEE și Norvegiene 2014-2021; pentru mai multe informații accesați www.eeagrants.org